1991 – 1998

МУСТАҚИЛЛИК

Гиламдўз ўқитувчи

Кўқдалалик мактаб ўқитувчиси Камол Сориев гилам цехи очган эди. Гиламдўзлар Тошкентдаги "Мусаввир" маркази буюртмасига кўра, шартнома асосида гилам тўқишмоқда.

— "Мусаввир" бизнинг маҳсулотларимизни асосан АҚШ, Германия, Англия, Франция каби хориж мамлакатларига сотмоқда. Республика миқёсида ўтадиган турли хил кўргазма ва ярмаркаларда қатнашиб турамиз. Гиламларимиз Францияда ўтган халқаро ярмаркада соврин олди, — дейди К. Сориев.

Ҳа, Камол Сориевнинг тадбиркорлиги туфайли бугунги кунда Чироқчи туманидаги Кўқдала қишлоғи аёллари тўқиган гиламлар жаҳон бозорига чиқмоқда.

Ўқувчига "Дамас"

Яқинда фахрийларни ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватловчи республика "Нуроний" жамғармасининг Наманган тумани бўлими ташкил қилган лотерея ютуқлари тиражи ўтказилди. Хўш, кимга омад кулиб боқди экан, дея қизиқаётган бўлсангиз керак.

Қиймати 50 сўмлик бахтли лотерея Тўрақўрғондаги 8-сонли ҳунар лицейининг 8-синф ўқувчиси Умида Қирғизовага насиб қилган экан, унга "Дамас" автомобилининг калити топширилди.

Сифатига гап йўқ

Яқинда Самарқанд вилояти педагоглар жамияти "Амероз индастриз" қўшма корхонаси филиали билан биргаликда кўргазма ташкил этди. Унда мактаб ўқувчилари кийимлари намойиш этилди. Бир-биридан бежирим ва сифатли, нисбатан арзон бу кийим-кечаклар кўргазмага ташриф буюрганларда катта қизиқиш уйғотди.

Таассуротлар акси

Миср Араб Республикаси элчихонасининг Тошкентдаги Фан ва таълим марказида Ўзбекистон Бадиий академиясининг ёш мусаввирлари ҳамда Камолиддин Беҳзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институти талабалари ижодига мансуб рангтасвир, графика ва амалий санъат асарлари намойиш этилмоқда.

Институтнинг бир гуруҳ талабалари ўтган йили Миср Араб Республикасига ижодий сафар қилишган эди. Улар қарийб бир ой давомида Миср халқи ҳаёти, тарихи, маданияти, санъати билан танишиб қайтган эди. Улар намойиш этилаётган асарларида ўша таассуротларини акс эттиришга ҳаракат қилганлар.

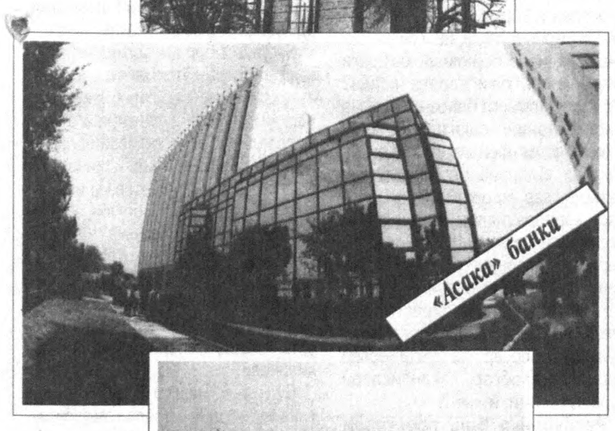

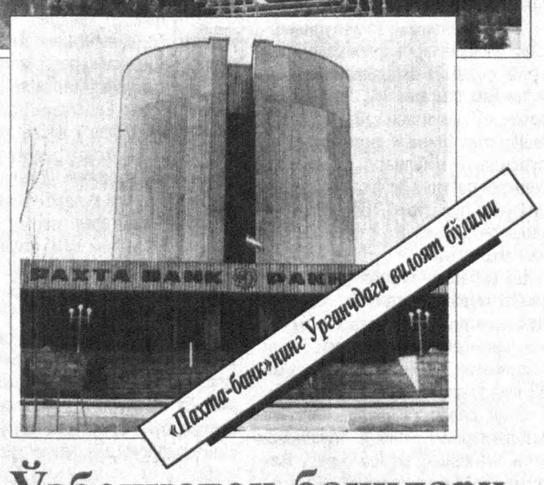

Ўзбекистон банклари

Ватанни севмак иймондандур!

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ

Ўзбекистон Халқ демократик партияси газетаси

1998 йил 25 июль, шанба • № 87 (22.324).

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Бунёдкорлик салоҳиятимиз рамзи

Юртимиз ҳаритасида кундан-кунга шаҳар ва қишлоқларимиз кўркига-кўрк қўшаётган янгидан-янги бинолар, иншоотлар, боғ ва хиёбонлар кўпаймоқда. Давлатимиз раҳбарининг ана шундай бунёдкорлик ишлари билан яқиндан танишуви яхши анъанага айланди.

24 июль куни Президент Ислом Каримов Тошкент шаҳрининг Хадра майдонида олиб борилаётган қурилиш ишларини кўздан кечирди. Йўлбошчимиз майдон ва унинг атрофидаги биноларни таъмирлаш, транспорт боғланмасини яхшилаш юзасидан ўз таклифларини билдирди. Шу билан бирга, янгиларини қуришда меъморий мутаносибликни сақлаш, майдонда турли хизмат нуқталари ташкил этиш, уни чинакам дам олиш масканига айлантириш зарурлигини уқтирди. Бу ерда миллий тус ва шаклга эга ягона мажмуа пайдо бўлиши керак, дея таъкидлади Президент.

Айни чоғда Ислом Каримов майдонда жойлашган Ўзбек Давлат цирки биносини таъмирлашда қадимий меъморчилик анъаналарига таяниш, ранглар ва махсус ёритгичлар ёрдамида бинога миллий руҳ бахш этиш муҳимлигини айтиб ўтди.

Шу куни давлатимиз раҳбари пойтахтимизнинг

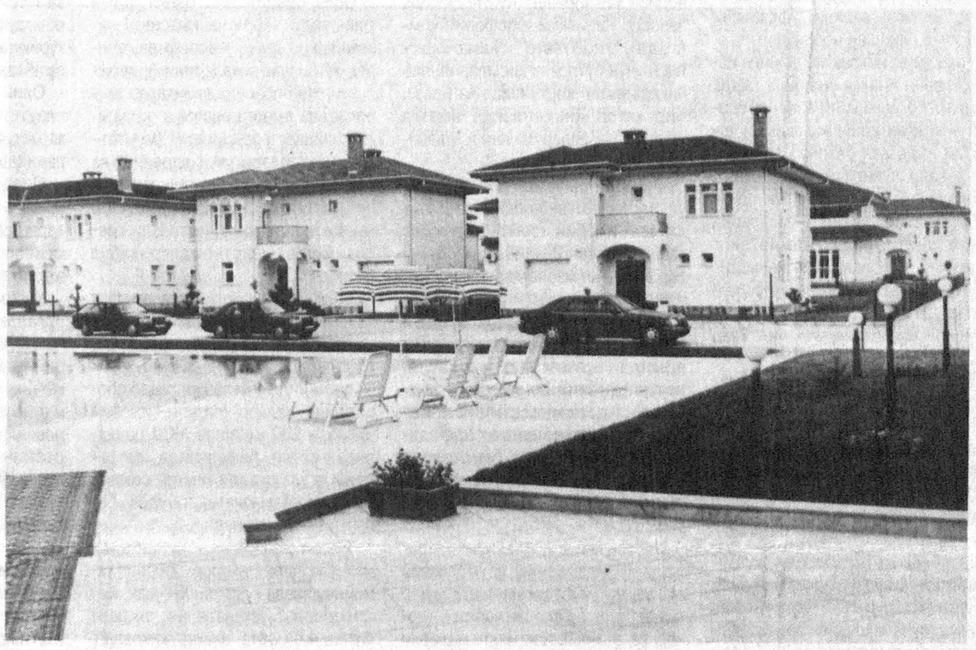

Юнусобод даҳасида барпо этилган Ташқи иқтисодий фаолият Миллий банкининг турар-жой мажмуи билан танишди. Мамлакатимизда фаолият кўрсатаётган чет эл фирма ва компаниялари ходимлари истиқомат қиладиган бу мажмуада уларнинг яшаши ва кўнгилли дам олиши учун барча қулайликлар мавжуд. У шинам ва бежирим турар-жой коттежлари, спорт майдонлари, ресторан, бар, дўкон ва бошқа иншоотлардан иборат. Йўлбошчимиз мажмуа билан танишиб, унинг жаҳон андозалари асосида қурилганидан мамнуният изҳор этди.

— Бу фойдали иш, — деди Президент, — мажмуа бизнинг меҳмондўстлигимизни кўрсатадиган, чет элликларни "хуш келибсиз" дея кутиб оладиган жой бўлибди.

Миллий банк бошқаруви раиси Рустам Азимов хорижликларга ижарага бериладиган коттежларнинг меъморий ечими, нархи, сарф-харажатларни қоплаш муддатлари ҳақида юртбошимизга сўзлаб берди. Президент мажмуани ободонлаштириш ишлари кўламини кенгайтириш, бу ерда замонавий шифохона, истиқомат қилувчиларнинг фарзандлари учун мактаб қуриш кераклигини уқтирди. Айни чоғда пойтахтнинг бошқа ерларида ҳам шундай бинолар бунёд этиб, уларга ўзбекона руҳни сингдириш бўйича ўз таклифларини баён этди.

Шу ернинг ўзида давлатимиз раҳбари Миллий банк томонидан қурилиши режалаштирилаётган иншоотларнинг лойиҳалари билан танишди. Жумладан, Миллий банкнинг санъат галереяси лойиҳасида шарқона меъморчилик услубларини қўллаш, галереяда ижодкор ва томошабин учун ҳар томонлама қулай шароит яратиш зарурлигини таъкидлади. Зеро, бу ерда сақланадиган санъат асарлари бизнинг миллий бойлигимиз, деди Президент. Бинобарин, уларни асраш, ўрганиш, тарғиб этиш айниқса муҳим аҳамиятга эга.

Президентнинг янги иншоотлар билан танишуви чоғида унга Бош вазирнинг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков, Президентнинг Давлат маслаҳатчилари Т. Алимов, Н. Жўраев, Тошкент шаҳар ҳокими К. Тўлаганов ҳамроҳлик қилди.

(ЎзА)

Суратларда: янги иншоотлар билан танишув пайти.

Абдувоҳид ТЎРАЕВ ва Муҳаммад АМИН (ЎзА) олган суратлар.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитасини ташкил этиш тўғрисида

Ўзбекистон Республикасининг Ер кодекси қоидаларини рўёбга чиқариш, ерга оид муносабатлар соҳасида ягона давлат сиёсатини амалга ошириш, ер ресурсларини бошқариш структурасини такомиллаштириш ва ер фондидан оқилона фойдаланишни таъминлаш мақсадида:

1. Қуйидагилар ташкил қилинсин:

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг ер тузиш ва ердан фойдаланиш Бош бошқармаси билан ердан фойдаланишни назорат қилиш бўйича Давлат инспекцияси негизида Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси;

тегишли ҳудудий ер тузиш хизматлари негизида Қорақалпоғистон Республикаси ер ресурслари бошқармаси, ер ресурслари вилоят бошқармалари ва туман хизматлари.

2. Белгилаб қўйилсинки:

Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси ерга оид муносабатларни тартибга солиш, ер тузишни, ерлар мониторингини амалга ошириш, давлат ер кадастрини юритиш ҳамда ерлардан фойдаланишни назорат қилиш ва уларни муҳофаза этиш соҳасида давлат бошқаруви органи ҳисобланади ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ҳисобот беради;

ер ресурслари бўйича

(Давоми 3-бетда)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

Маънавий-маърифий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида

Мамлакатимизда ватанига, халқига фидокор, мустақил фикрлайдиган, масалаларни онгли равишда масъулият билан ҳал қила оладиган, изланувчан, янгиликка интилувчи ва истиқлол ғояларига садоқатли авлодни вояга етказишга қаратилган қатор тадбирлар тизими ишлаб чиқилди. Ислоҳотларнинг тақдири ва самараси учун жавобгар, юртимизнинг эртанги куни ва истиқболи учун фидойи шахсларни шакллантириш борасида устувор давлат сиёсати юритилмоқда. Ягона ғоя — Миллий истиқлол мафкураси мавжуд интеллектуал имкониятларни ишга солишга, ёш авлодни комил инсон қилиб тарбиялашга, олийжаноблик туйғуларини чуқурлаштиришга, шонли ўтмишга ҳурмат ва порлоқ келажакка ишонч ҳисларини мустаҳкамлашга хизмат қилмоқда.

Шу билан бирга маънавий-маърифий ислоҳотларнинг моҳиятини ҳамон теран англамаслик, расмиятчилик, тадбирбозлик ва кампаниябозлик иллатларининг мавжудлиги, ташаббускорликнинг етишмаслиги, ёшларни ижтимоий-сиёсий жараёнларга жалб этишда қатъиятсизлик, кишилар онгини ўзгартиришнинг халқчил ва таъсирчан усулларидан фойдалана билмаслик ҳоллари кўзга ташланмоқда.

Ана шу нуқсонларни ҳисобга олиб, маънавий-маърифий ишларга даҳлдор бўлган тегишли давлат ва жамоат ташкилотлари фаолиятларини мувофиқлаштириш ҳамда улар ишининг самарадорлигини янада ошириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қ а р о р қ и л а д и:**

1. Маданий-маърифий ишлар билан шуғулланувчи давлат ва жамоат ташкилотлари, хусусан, "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик марказининг маънавий-маърифий ишларни ташкил қилиш, ўтказилаётган кенг кўламли ислоҳотлар моҳиятини тарғиб этиш, Миллий истиқлол мафкурасини шакллантиришда маъмуриятчилик ва расмиятчилик усулларидан воз кечолмаётганликлари ҳамда сусткашликка йўл қўяётганликлари кўрсатиб ўтилсин.

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг ижтимоий фанлар билан шуғулланувчи барча муассасалари ҳамда оммавий ахборот воситаларининг бу борадаги ишлари замон талабларига жавоб бермаётганлиги таъкидлансин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимликларининг жойларда маънавият ва маърифат билан боғлиқ

(Давоми 3-бетда)

Шоҳимардон: миш-миш ва ҳақиқат

Фарғонанинг сўлим гўшаси бўлган Шоҳимардон қишлоғида рўй берган фожиа нафақат мамлакатимиз аҳли, балки жаҳондаги юз минглаб кишиларни қайғуга солди. Бу ерда ҳозир тошқин оқибатларини тугатиш юзасидан кенг кўламда ишлар олиб борилмоқда. Жабрдийдаларнинг оила аъзоларига ҳар тарафлама моддий ва маънавий кўмак бериляпти. Юртимизнинг барча бурчакларидан эса инсонпарварлик ёрдамлари оқиб келмоқда.

Аммо, кейинги пайтларда сел офати туфайли ҳалок бўлган кишилар сони, моддий зарар ва вайронагарчиликларнинг кўлами хусусида миш-мишлар авж олди. Бунда, албатта, айрим хорижий оммавий ахборот воситаларининг шошма-шошарлик билан берган ахборотлари таъсири ҳам бор. Оқибатда фожиавий рақамлар миш-мишчилар оғзида ҳаддан зиёд бўртиб кетмоқда. Хўш, асл ҳақиқат қандай?

Мухбиримиз ана шу масалага ойдинлик киритиш мақсадида Фарғона вилоят ИИБ жиноят қидирув бошқармаси бошлиғи Ҳ. Ҳазратқуловга мурожаат қилди.

— Табиий офат юз берган дастлабки соатлардаёқ Шоҳимардонда қидирув-қутқарув ишлари бошланган эди. Бахтсиз тасодиф туфайли ўша машъум тунда Шоҳимардонсой соҳилларидаги дам олиш масканларида ҳордиқ чиқараётган бир қанча кишилар қурбон бўлишган. Уларни топиб қариндош-уруғларига топшириш ҳаракати зудлик билан бошланди. Аммо, катта миқдордаги бўтана сел суви анча олис масофага оқизиб кетган одамларни қидириб топиш осон эмасди. Шу туфайли дарҳол аниқ бир маълумот бериб бўлмади. Бироқ, қурбон бўлганлар сони миш-мишларда тарқалаётган рақамларга мутлақо тўғри келмайди. Масалан, 21 июль кунига қадар селда ҳалок бўлганларнинг 104 жасади топилди. Улардан 5 нафари топилган вақтидаёқ қариндош-уруғларига топширилди. Қолган 99 нафари ҳам шахси аниқлангач ўз яқинларига топширилиб, мусулмончилик қонун-қоидаларига асосан дафн этилди.

Шоҳимардонда ҳалок бўлган кишиларни топиш ва бошқа қидирув ишлари юзасидан ҳамон бир неча тезкор гуруҳ фаолият олиб боряпти. Бу борадаги тадбирларни пишиқ-пухта амалга оширишга республика ички ишлар вазири ўринбосари, милиция генерал майори Б. Р. Парпиев раҳбарлик қиляпти. Қўшни вилоятлар ҳамда Тожикистон ва Қирғизистон давлатларининг шаҳар ва туманларидан бедарак йўқолганлар бўйича ҳам суриштирув ишлари олиб борилмоқда. Ҳозиргача бедарак йўқолган 14 кишининг тақдири аниқлангани йўқ. Шунингдек, дарё ўзанидан топилган 9 мурданинг шахсини аниқлаб бўлмаяпти.

Шоҳимардонда бутун-бутун оилалар, ҳамқишлоқлар қурбон бўлганлиги ҳақида гаплар юрибди. Бизда бундай факт иккита, холос. Ёзёвон туманининг Сойбўйи қишлоғидан келиб дам олаётган 35 кишидан 28 нафари, Марғилон шаҳрининг Азимов кўчасидаги 18-хонадондан келган 12 киши фожиа қурбони бўлишган.

Албатта, талофат мислсиз катта. Шу сабаб ҳам унинг оқибатларини тугатиш учун бутун мамлакат аҳли ёрдам қўлини чўзмоқда.

Алишер ИБОДИНОВ, «Ўзбекистон овози» мухбири

Истиқлол мушоираси

Ўзбекларсиз...

Ер юзини бозор қилиб келаётир,
Қадимги халқ,
Қадимги ирқ, оломонлар.
Бири битиб, бири йитиб, елаётир,
Муҳаммадлар, Микоиллар, Саломонлар.
Чидаш бермас,
Бу ғоратга подшоҳлар ҳам.
Ёқавайрон келаётган қувончу ғам,
Қай юракни макон этди, хароб этди.
Сузиб борар катта кема, қирғоғи йўқ,
Юки оғир, қийноғи йўқ.
Кураш учун йўлга чиққан тунги довул.
Ўзбекнинг ҳам бу кемада ўз ўрни бор,
Ўз савлати,
Иморати, қўрғонлари.
От сурганда дунё эди ҳали бемор,
Афсонадир боболарин қўрғонлари.
Курган ўзбек, шундан қолган.
Бораётир, асримиз ҳам мана қариб,
Ўзбекистон ўз номини кундан олган,
Ўзбекларсиз,
Билинг олам, тамом ғариб,
Ер юзини бозор қилиб келаётир,
Қадимги халқ,
Қадимги ирқ, ёзу қишлар.
Омонликнинг қўрғонини қураётир,
Энди кўзин очаётган алпомишлар...

Сафар БАРНО

Халқ фаровонлиги — фаолиятимиз мезони

Президент Ислом Каримовнинг Вазирлар Маҳкамаси йиғилишида сўзлаган нутқи

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Биз бугун ижтимоий-иқтисодий ривожланишнинг биринчи ярим йилликдаги якунларини кўриб чиқиб, биринчи навбатда иқтисодиётимизни ислоҳ қилишнинг 1998 йил учун белгиланган устувор йўналишлари нечоғли тўлиқ ва самарали амалга оширилаётганига алоҳида эътибор беришимиз керак.

Шуни таъкидлашни истардимки, биз учун фақатгина кўрсаткичлар, айрим корхона, тармоқ, борингки, иқтисодиётнинг бутун бир мажмуалари эришган натижаларнинг рақамларини таҳлил этиш асосий мақсад эмас. Биз учун жамиятимиз тараққиётида, иқтисодиётимиз ривожланишида, ҳаётимизнинг барча соҳаларини ислоҳ қилиш жараёнида кўзга ташланаётган ижобий жиҳатларни ўз вақтида аниқлаш ва уларни тўғри баҳолаш муҳим аҳамиятга эгадир.

Шу билан бирга, биз иқтисодиётимизда мавжуд бўлган муаммоларнинг таҳлилига, уларнинг пайдо бўлиш сабабларини топишга, заиф томонларини танқидий баҳолаб, уларни ҳал этишнинг самарали йўл ва услубларини излашга алоҳида эътибор қаратишимиз лозим.

Такрор ва такрор айтаман: бизнинг мақсадимиз қўлга киритилган натижаларни бўяб-бежаб кўрсатиш эмас, балки, авваламбор холис ва танқидий баҳолаш асосида мавжуд муаммоларнинг шакл-мазмуни ва мураккаблигини аниқ тасаввур этиш, уларни ечиш ва пировард мақсад йўлидаги ҳаракатимизнинг аниқ йўналишларини, уфқларини белгилаб олишдан иборатдир.

Ўтган ярим йиллик мобайнида ислоҳотларни амалга ошириш ҳамда мамлакатимизни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш якунларини шу нуқтаи назардан баҳолар эканмиз, энг аввало, қуйидаги масалаларга эътиборингизни қаратган бўлардим.

Шубҳасизки, сўнгги вақтларда иқтисодиётимизда, жамиятнинг ташкилий ва бошқарув тизимида, умуман кундалик ҳаётимизда рўй бераётган муайян ижобий ўзгаришларни сезмаслик мумкин эмас. Улар нималардан иборат?

Биринчидан, иқтисодиётимиздаги ижчил ривожланиш тамойиллари нафақат мустаҳкамланди, балки янада яққолроқ кўрина бошлади. Макроиқтисодий ва молиявий барқарорлик мустаҳкамланди. Тўлов интизоми яхшиланди. Иқтисодиёт ва унинг алоҳида тармоқларидаги мутаносиблик ва барқарорлик кучайди. Яхши биласизларки, биз айни шу вазифаларни 1998 йил учун бош устувор йўналишлар сифатида белгилаган эдик.

Бундай хулоса чиқариш учун қуйидаги кўрсаткичлар асос бўлмоқда.

Аввало, иқтисодиётнинг умумий аҳволини белгиловчи, энг муҳим иқтисодий кўрсаткич бўлган ялпи ички маҳсулот ҳажми ижчил ўсмоқда. Эсингизда бўлса, 1996 йилда ялпи ички маҳсулотимиз 1,6 фоиз, 1997 йилда 5,2 фоиз ўсган эди. Жорий йилнинг биринчи чорагида бу кўрсаткич — 3,3 фоиз, иккинчи чоракда — 4,6 фоиз, ярим йиллик бўйича эса 4 фоизни ташкил этди. Кўриниб турибдики, ўсиш жараёни ижчил давом этмоқда.

Шунингдек, иқтисодиётнинг барча бўлим ва тармоқлари муттасил ва барқарор ривожланмоқда. Саноатда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми — 5,5 фоиз, истеъмол моллари ишлаб чиқариш эса — 6,5 фоиз, қишлоқ хўжалигида — 7,4 фоиз, қурилишда — 3,5 фоиз ўсишга эришилди. Аҳолига хизмат кўрсатадиган сектор — чакана савдо ва пулли хизмат кўрсатиш барқарор ривожланмоқда.

Иқтисодий ўсиш молиявий ва пул айланишининг барқарорлигига етиш билан бир қаторда, инфляция даражасининг пасайишига эришилмоқда. Биринчи ярим йилликда инфляция даражаси ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 2,3 марта пасайди ва ойига ўртача ҳисоблаганда 1,5 фоизни ташкил этди. Бу шу йил учун мўлжал қилинган кўрсаткичларга тўла мос келади. Нақд пул эмиссияси эса, 8,7 фоиз даражасида мўлжалланган бўлса-да, амалда бор-йўғи 2,6 фоиз бўлди.

Таъкидлаш лозимки, айни вақтда иш ҳақи, пенсия, нафақа ва стипендиялар вақтида тўлаб борилмоқда. Амалда барча асосий манбалардан бюджетга тўловлар келиб тушди. Бу эса биринчи ярим йилликка мўлжалланган бюджет тўловларини амалга ошириш имконини берибгина қолмасдан, бюджет камомадини қисқартиришга, унинг ялпи ички маҳсулотнинг 1,3 фоизи миқдорида бўлишига эришиш учун замин яратди.

Ўтган давр мобайнида мамлакатимиз аҳолисининг манфаатларини ҳимоя қилишда, шунингдек, бюджетни тўлдиришда спирт ва бошқа алкоголли маҳсулотларни ишлаб чиқаришни назорат қилиш ва бу борада давлат монополиясини кучайтириш бўйича биз кўрган чора-тадбирлар ҳақида алоҳида тўхталиб ўтмоқчиман.

Бу чоралар аввало кишилар соғлиги учун хавфли, сифати паст, қаерда ишлаб чиқарилгани номаълум бўлган спирт, арақ, вино маҳсулотларининг контрабанда йўли билан Ўзбекистон бозорларига кириб келишига йўл қўймасликка қаратилган эди.

Ўтган қисқа вақт мобайнидаёқ республикада ишлаб чиқарилаётган алкогол маҳсулотларидан бюджетга тушадиган тўловлар январь-май ойларидаги ўртача ойлик кўрсаткичларга таққослаганда 35 фоиз кўпайди. Фақат шу манбадан июнь ойида бюджетга қўшимча 1,4 миллиард сўм маблағ тушди. Омборлардаги спирт ва тайёр маҳсулот қолдиқлари камайиб, товар айланиши ортди.

Иккинчидан. Инвестиция фаолиятини кенгайтириш ҳисобидан иқтисодиётда таркибий ўзгаришлар собитқадамлик билан амалга оширилмоқда. Фақат биринчи ярим йилликда иқтисодиётга ётқизилган капитал маблағларнинг умумий ҳажми 12 фоиз ортди ва 150 миллиард сўмга етди. **Бу ялпи ички маҳсулотнинг учдан бирига тенгдир. Сармояларнинг 55 фоиздан ортиғи ишлаб чиқариш соҳаларини, айниқса транспорт ва алоқа, ёқилғи-энергетика мажмуи, қишлоқ хўжалиги, озиқ-овқат саноатини ривожлантиришга йўналтирилди**.

Ярим йиллик давомида иқтисодиётимиз учун ўта муҳим аҳамиятга эга бўлган иншоотларда қурилиш ишлари фаол олиб борилди. Шўртан газ-кимё мажмуи, Хўжаобод ерости газ омбори қурилишлари, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводини таъмирлаш, Қўнғирот сода заводи, Қизилқум фосфорит комбинати, "ЎзДЭУавто" қўшма корхонаси учун бутловчи қисмлар ишлаб чиқарадиган корхоналар ва бошқа бир қатор иншоотларда амалга оширилган ишлар шулар жумласига киради.

Тижорат банклари фаолиятида, улар ўтказаётган кредит сиёсатида ҳам ижобий силжишлар кўзга ташланмоқда. Яқин-яқинда банклар ажратган маблағларнинг 90 фоизини қисқа муддатли тижорат кредитлари ташкил этар эди. **Бугунги кунда кредит ресурсларининг ярмидан ортиғи узоқ муддатли, иқтисодиётнинг устувор тармоқларидаги инвестиция лойиҳаларини молиялашга сарфланмоқда**. Айни пайтда банкларнинг устама фоизлари барқарорлигича — ойига 3 фоиз миқдорида сақланиб турибди.

Учинчидан. Хўжалик юритувчи субъектларнинг ўз молиявий аҳволини мустаҳкамлаш, зарар кўриб ишлаётган, иқтисодий ночор ва истиқболсиз корхоналарни тугатиш борасидаги ишлар фаоллашди. Бунда ҳукумат даражасида тузилган махсус комиссиялар фаолияти, корхоналар ва бутун бир тармоқларни қайта тузиш, кам самарали ишлаб чиқаришларни санация қилиш борасида кўрилган чора-тадбирлар сезиларли роль ўйнади. Хўжалик судларининг банкрот бўлган корхоналарга нисбатан тутган қатъий ва дадил позицияси яхши самара берди.

Фақат бир-икки мисол келтираман.

Хабарингиз бор, қишлоқ хўжалиги корхоналарини санация қилиш ҳақида қабул қилинган қонун асосида йил бошида 104 та қишлоқ хўжалик корхонасини молиявий соғломлаштириш бўйича дастур ишлаб чиқилган эди. Шу мақсадда санация бўйича республика ва вилоят комиссиялари тузилди. Санация қилинадиган барча хўжаликларга четдан бошқарувчилар тайинланди.

Санация жараёни икки йилга мўлжалланган бўлса-да, бугуннинг ўзидаёқ муайян натижаларга эга бўлдик. Санация қилинаётган корхоналардан биронтаси биринчи ярим йилликни зарар билан якунлагани йўқ, аксинча, уларнинг кўпи фойда олди. 70 хўжаликда бошқоли дон экинлари ҳосилдорлиги ўтган йилга нисбатан 1,2 баробардан 7 баробаргача ортди.

Муҳими, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришидан қарийб 40 минг киши — ортиқча ишчи кучи озод этилди. Демак, молиявий соғломлаштиришдек мураккаб масалага ҳам жиддий ёндошилса, ҳалигача маълум бўлмаган катта имкониятларни қидириб топиш мумкин экан. Фақат бу иш билан мунтазам ва жиддий шуғулланиш даркор.

Бошқа бир мисол. Бошқарув тизимини ўзгартириш, ортиқча бошқарув бўғинларини қисқартириш, корхоналарнинг иқтисодий мустақиллигини ошириш ҳисобидан ҳам салмоқли ишлаб чиқариш ва молиявий натижаларга эришиш мумкин. Бунга ярим йилликни зарар кўрмай якунлаган Ўзбекистон почта ва телекоммуникациялар агентлиги яққол далил бўла олади. "Ўзқурилишматериаллари" компаниясида эса маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 17 фоиз, баланс даромади эса 44 фоиз ортди. Кўряпсизки, бу ерда ҳам талай имкониятлар бор экан.

Тўртинчидан. Ўзбекистоннинг жаҳондаги кўплаб мамлакатлар билан ташқи иқтисодий алоқалари кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. Республикамиз жаҳон бозорида тобора нуфузли ва ишончли шерик, дунёдаги хўжалик муносабатлари тизимида фаол қатнашчига айланмоқда. Бунинг учун барча зарур ҳуқуқий ва амалий шарт-шароитлар яратилмоқда.

Бунга "Чет эл инвестициялари тўғрисида" ва "Чет эл инвесторлари ҳуқуқларининг кафолатлари ва уларни ҳимоя қилиш чоралари тўғрисида" иккита янги Қонуннинг қабул қилиниши, жаҳоннинг 35 мамлакати билан савдо-иқтисодий ҳамкорликда қулай шарт-шароит яратиб бериш тўғрисида Битим имзолангани, Вашингтонда Ўзбекистон-Америка комиссиясининг биринчи мажлиси ўтказилгани, АҚШ, Япония, Исроил каби бир қанча мамлакатларда қатор конференция ва бизнес-семинарлар ташкил этилгани ёрқин мисол бўла олади.

Халқаро валюта фонди, Жаҳон банки, Халқаро молия корпорацияси, Европада ҳамкорлик бўйича комиссия, Осиё банки каби бир неча халқаро молия ташкилотлари билан ҳамкорлигимиз сезиларли даражада мустаҳкамланди.

Шу йилнинг ўзида Жаҳон банкининг Директорлар кенгаши корхоналарни ташкилий ўзгартириш ва хусусийлаштиришдан сўнг қўллабқувватлаш лойиҳаси бўйича 28 миллион долларлик маблағ ажратиш ҳақидаги битимни имзолади. Тошкент шаҳрининг санитария ҳолатини янада яхшилаш ва соғлиқни сақлаш соҳасини ривожлантириш лойиҳалари бўйича иш давом этмоқда.

Осиё ривожланиш банки билан транспорт инфратузилмасини такомиллаштириш, маориф ва қишлоқ хўжалиги соҳаларини ривожлантириш борасида лойиҳалар тайёрлаш ва амалга ошириш хусусида келишувга эришилди. Умумтаълим мактаблари учун дарслик ва ўқув адабиётлари чиқариш тизимини такомиллаштириш бўйича 40 миллион долларлик имтиёзли кредит ҳақида шартномалар қабул қилинди.

Ташқи савдо фаолиятида, экспорт ва импорт тизимида рўй бераётган ижобий силжишлар ҳақида ҳам тўхталиб ўтмасак бўлмайди. Биринчи ярим йилликда ташқи савдо оборотининг сальдо қолдиғи ижобий бўлиб, у 200 миллион АҚШ долларидан ортди. Айни вақтда олтин-валюта заҳираларимиз сақлаб қолинди. Мамлакатнинг тўлов балонси мустаҳкамланди.

Юқори даражада қайта ишланган маҳсулотларни экспорт қилиш тамойили янада кучайди. Хусусан, механик асбоб-ускуналарни экспорт қилиш 4,5 марта, электр жиҳозлар, жумладан, телевизорлар, видеомагнитофонлар ва аудиотехника экспорти — 2,6 марта, трикотаж маҳсулотларини четга сотиш — 2 мартадан зиёд ортди.

Бошқа маҳсулотлар — автомобиллар, кимёвий бўёқ ва лаклар, гиламлар ва бошқа буюмлар экспорти ҳам кўпайиб бормоқда. **Импорт тизимида 70 фоиз маҳсулот ишлаб чиқариш — техника йўналишига тўғри келади. Шундан 48 фоизидан кўпроғи машина ва ускуналардир. Бу тамойилни келажакда ҳам мустаҳкамлаш зарур.**

Бешинчидан. Жорий йилда 1998 йилнинг бош вазифаси деб эълон қилинган оила манфаатларини рўёбга чиқаришни таъминлаш бўйича Давлат дастурини бажаришга алоҳида эътибор берилди.

Оилаларнинг, аҳолининг ва ҳар бир инсоннинг фаровонлигини таъминлаш борасида ҳукумат томонидан қандай аниқ, амалий ишлар қилинди?

Биринчидан, оилавий муносабатларнинг қонуний асосларини такомиллаштириш, оила манфаатларини қонуний муҳофаза қилиш, оналик ва болалик ҳуқуқини таъминлаш бўйича фаол иш олиб борилмоқда. Умумхалқ муҳокамасидан кейин Ўзбекистон Республикасининг Оила кодекси қабул қилинди.

Қорақалпоғистон Вазирлар Кенгаши, кўплаб вилоят ҳокимликларида оилавий муносабатлар муаммоси билан шуғулланадиган хўжалик ҳисобида ишлайдиган маслаҳат хизмати ташкил этилди. Республика аҳолисини ҳуқуқий тарбиялашни яхшилаш, оилавий низолар ва ажралишлар тўғрисидаги суд амалиётини ўрганиш борасида фаол иш олиб борилмоқда. Олий суд пленуми бу йўналишдаги ҳуқуқий ишларни яхшилаш бўйича таклифларни кўриб чиқиши керак.

Иккинчидан, оиланинг ижтимоий манфаатларини таъминлаш, соғлиқни муҳофаза қилиш, оила аъзоларининг маълумот даражасини юксалтириш учун зарур шарт-шароит яратиш соҳасида ҳам ижобий силжишлар бор.

Болалардаги туғма касалликларнинг олдини олиш ва камайтириш бўйича дастур қабул қилинди. Қишлоқ врачлик пунктларини зарур ускуналар билан жиҳозлашга алоҳида эътибор берилмоқда. Оилавий жисмоний тарбия ҳаракатини кенгайтириш борасидаги ишлар фаоллашмоқда, миллий спорт турлари ва халқ ўйинлари бўйича олимпиадалар ўтказилмоқда.

Учинчидан, оиланинг иқтисодий манфаатларини, бандлик даражасини таъминлаш, уй меҳнати ва турмуш шароитини яхшилаш чора-тадбирлари кўрилмоқда.

Бандлик ҳудудий дастурларига мувофиқ ўтган давр мобайнида 183 минг янги иш ўрини ташкил этилди. Шундан 112 мингтаси қишлоқ жойларида экани диққатга сазовордир. 1600 нафар ногирон, 7 минг нафарга яқин ёш болали аёллар ишга жойлаштирилди.

Ижтимоий соҳа объектларини ишга тушириш ҳажмлари оила манфаатлари бизнинг мамлакатимизда нақадар устивор эканига яққол мисол бўла олади. Биринчи ярим йилликда 4 миллион квадрат метр уй-жой қуриб битказилди. 2,5 минг километр газ, 1000 километрдан зиёд сув узатиш тармоқлари ишга тушди, бир сменада 7 минг кишига хизмат қиладиган шифохона ва бошқа иншоотлар фойдаланишга топширилди.

Жорий йилнинг 1 июлидан ойлик маош ва стипендиялар ўртача 1,5 баравар, пенсиялар эса 1,6 баравар оширилди.

Тўртинчидан, оиланинг маънавий-ахлоқий асосларини такомиллаштириш ҳамда маданий манфаатларини таъминлаш учун етарли шароит яратишга алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Республика матбуоти саҳифаларида оила маънавиятини юксалтиришга хизмат қилувчи янги рукнлар очилди. Радио ва телевидение орқали бу мавзуга бағишланган кўрсатув ва эшиттиришлар мунтазам бериб борилмоқда. Оила байрамларини, турли кўргазма ва кўрик-танловларни ўтказиш анъанага айланиб қолди.

Олий ўқув юртларида таълим олаётган ёш оилаларни ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш тадбирлари ишлаб чиқилди.

Оила муаммоларининг илмий, ижтимоий тадқиқотини чуқурлаштиришда Оила илмий-амалий марказининг ташкил қилиниши катта аҳамиятга эга.

Ҳукумат, маҳаллий ҳокимият органлари оила манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган дастурий тадбирларнинг бажарилишини қаттиқ назорат қилишлари, оилани мустаҳкамлаш, унинг моддий фаровонлигини оширишга ёрдам бераётган жамоат ташкилотлари, маҳалла қўмиталарини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашлари зарур. **Бирон-бир раҳбарнинг эгаллаб турган лавозимига лойиқ ёки нолойиқ эканини биз айнан мана шу нуқтаи назардан, яъни шаҳар ва қишлоқ, туманларнинг ижтимоий қиёфаси, оилаларнинг турмуш тарзи қандай ўзгараётганига қараб баҳолаймиз.**

Муҳтарам дўстлар!

Жорий йилнинг ўтган даври ва умуман кейинги йилларни сарҳисоб этарканмиз, эътиборингизни қуйидаги масалаларга қаратмоқчиман.

Мамлакатимизда маош вақтида тўланаётгани, нафақа ва тўловлар кечиктирилмай берилаётгани биз учун табиий ҳолга айланаётганига эътибор ҳам бермай қолдик. Ваҳоланки, қатор ҳамдўстлик давлатларида иш ҳақи ва нафақаларнинг ўз вақтида берилмаслиги, ночорликдан натура тўлови жорий қилинаётгани, яъни иш ҳақи гўшт, буғдой, айрим жойларда ҳатто четдан келтирилган банан ва бошқа маҳсулотлар шаклида тўланаётгани ҳам бор ҳақиқат.

Мамлакатимизда ўзаро тўловларни жиловлаш ва хавфли чегарадан ўтиб кетмаслиги, ижчил иқтисодий ривожланиш таъминланмоқда. Инфляция ва давлат бюджети камомади белгиланган даражада сақланиб қолмоқда. Ички ва ташқи давлат қарзи ҳажми ялпи ички маҳсулотнинг 5 фоизини ташкил этмоқда, холос.

Буларнинг барчасини макроиқтисодий мутаносибликнинг яққол далили деб қабул қилсак, ҳеч қандай муболаға бўлмайди.

Бир сўз билан айтганда, мамлакатимизда эришилган ривож суръатлари, молиявий ва ижтимоий барқарорлик биз танлаган ва олиб бораётган ислоҳот ва янгиланиш сиёсати тўғри эканлигининг исботидир.

Ҳурматли мажлис қатнашчилари!

Мен бугунги фурсатдан фойдаланиб, ўзларининг фидойи меҳнатлари билан жорий йилда ғалладан юксак ҳосил етиштирган миришкор деҳқонларимизга, қишлоқ хўжалиги ходимларига мурожаат қилиб, уларга ўзимнинг самимий миннатдорлигимни изҳор этишдан ғоят мамнунман. Улар ҳозиргача давлатга 2 миллион 100 минг тонна ёки ўтган йилдагига нисбатан 300 минг тонна кўп ғалла топшириб, Ўзбекистонимизнинг ғалла мустақиллигига катта ҳисса қўшдилар.

Бу улкан хирмон, бу ютуқ, энг аввало, қишлоқда олиб борилаётган ижчил иқтисодий ислоҳотлар, замонавий агротехнологиялар ва техника қўлланиши, уруғ танлаш ва етиштириш соҳасидаги илғор дунё тажрибасидан фойдаланиш, деҳқончилик маданиятини ўстириш натижасида қўлга киритилди.

Ўз меҳнати, қадоқ қўллари билан бу бойликни яратаётган ва мамлакатимиз халқининг ризқи-рўзини таъминлаётган ғаллакорларимизни яна бир бор чин қалбимдан таб-риклайман.

Албатта, эришилган ютуқлардан кўз юмиб бўлмайди. Аммо ҳозир биз бу хусусда эмас, балки ҳаммамизни ташвишлантираётган муаммолар ҳақида кўпроқ фикр юритсак тўғри бўлади, деб ўйлайман.

Мавжуд вазиятни танқидий баҳолар эканмиз, ислоҳотлар йўлида дадил боришимизга халақит бераётган, бизни орқага сураётган муаммоларнинг туб сабабларини аниқлаш, улардан тегишли хулоса чиқариш жуда муҳимдир.

Тўғри, мазкур муаммолар ва уларнинг ечими ҳақида кўп гапирганмиз. Афсуски, амалий ишга ўтишимиз жуда қийин бормоқда. Шунинг учун ҳам мавжуд камчиликлар ва нуқсонлар, уларни бартараф этиш учун нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида қайта-қайта гапиришга мажбур бўлмоқдамиз.

Хўш, бу нуқсонлар нималардан иборат?

Биринчидан. Бозор иқтисодиёти асосларини яратишга қаратилган ислоҳотлар жараёни бошланганига қарийб 7 йил бўляпти. Лекин, давлат ходимларимизнинг, аввало барча даражадаги раҳбарларнинг тафаккури катта қийинчиликлар билан жуда секин ўзгармоқда. Ҳаётимизнинг янги шарт-шароитларини эски, қотиб қолган услуб ва йўл-йўриқларга бўйсундириш ва мослаштиришга уриниш яққол кўзга ташланмоқда.

Ўзларингиз бир эътибор беринг. Республикамизда мазмун-моҳиятига кўра бозор иқтисодиёти талабларига мос тушадиган тамоман янги иқтисодий муносабатлар шаклланмоқда. Эски режали бошқариш ва тақсимлаш, маъмурий-буйруқбозлик тизими ўтмишга айланмоқда. Госплан, Госснаб деган идоралар ҳам, лимит, фонд деган тушунчаларга ўрин қолмади. Ишлаб чиқаришни бошқариш ва ташкил этишнинг бутунлай янги, бозор иқтисоди талабларига жавоб берадиган тизими шаклланмоқда.

Янги молия бозори, банк тизими, бозор инфратузилмаси ташкил этилди, фонд бозори ишлаб турибди. Корхоналар ўз фаолиятини янги бозор қоидалари ва механизмларига суяниб қайта ташкил этмоқда. Аммо, афсуски, яна такрорлайман, кўпгина одамлар, аввало раҳбар ходимлар ҳамон эскича фикрлашмоқда.

Бунинг сабаби эса битта: кимлардир эски оқим таъсирида қолмоқда, кимдир ўзи жуда қўникиб қолган эски замонни қўмсаяпти. У замон қанақа замон эди — ўзларинг яхши биласизлар. Маркетинг, менежментнинг замонавий услублари ҳеч кимни қизиқтирмас, янгиянги харидор ва бозор топиш, рақобатбардош маҳсулот тайёрлаш, бунинг учун ишлаб чиқаришни янгилаш ва модернизациялаш лойиҳаларининг молиявий манбаларини қидириб топиш, кредит ҳақида ҳеч ким бош қотирмасди. Кескин рақобат шароитида ўнгланиш йўлларини излаш, кишиларнинг қўлини ишдан совутмаслик учун меҳнатига яраша маош тайинлаш, иш шароитини яхшилаш, замон талабига қараб ишлаш ҳақида гапирмаса ҳам бўлади.

Маъмурий-буйруқбозлик, тақсимлаш тизими амал қилган даврларда ҳеч кимга керак бўлмаган маҳсулот босиб кетар ва бундан келадиган зарар давлат ҳисобидан қопланар эди.

Минг афсуски, мана шундай қарашлар, шўролар замонидан қолган, ташаббус, тадбиркорликдан мутлақо йироқ боқимандалик кайфияти бизга панд бермоқда.

Ҳали-бери, давлат нарх-наво билан мунтазам кураш олиб бориши керак, бозор нархларини назорат қилиш керак, маҳсулоти сотилмаса ҳам маошнинг вақтида тўланишига кафолат бериши керак, деб бизга ақл ўргатувчилар орамизда йўқ эмас.

Маҳсулотини бозор кўтармаётган бўлса ҳам, отнинг қаласидек маош олаётганлар ҳам кам эмас.

Мана шунақа кайфият билан юрганларга қаратиб, қаттиқ, қатъий сўзларни айтишга мажбурман. Бутун маърифатли дунё тан олган ва риоя қилаётган, бугунги замоннинг ўзи тақозо этган янги принциплар, қонунларни тушунмайдиган, қабул қилмайдиган шахслар, амалпарастлар энди бизга халақит бермасин, чеккага чиқсин, ўрнини ёшларга, илғор фикрловчи мутахассисларга бўшатиб берсин!

Иккинчи муҳим масала. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш, кўп қиррали иқтисодиётни шакллантириш, хусусий тадбиркорликни рағбатлантириш дастурини амалга ошириш бўйича кўрилаётган барча чора-тадбирларга қарамасдан, реал мулкдорлар пайдо бўлиш жараёни суст кетмоқда. Қайта такрорлайман: реал мулкдорларнинг пайдо бўлиш жараёни суст кетмоқда! Бу, хусусан, қишлоқ хўжалиги, саноат, капитал қурилиш соҳаларида кўзга яққол ташланмоқда.

Тан олишимиз керакки, хусусийлаштириш ва акциялаш кўп ҳолларда хўжакўрсинга ўтказилиб, бу тадбир биз кутган натижани бермаяпти. Корхоналарни бошқариш тизимида туб ўзгаришлар йўқ.

Афсуски, корхоналар ва тармоқларни бошқариш тизими эскилигича қолмоқда. Биз бугун хусусийлаштирилган корхоналарнинг ҳақиқий эгалари бор, деёлмаймиз. Нега деганда ҳақиқий эга корхонасидаги иш сифатига, унинг молиявий аҳволи, истиқболига бефарқ қараб туролмайди.

Талай концерн ва корпорациялар раҳбарлари, энг аввало, директорлар корпуси айтганим — айтган, деганим — деган қабилида ишлашга одатланганлар. Улар ҳукмронлик ваколатларидан ажралиб қолишдан, ислоҳотлардан, ўзгаришлардан чўчийдилар.

Айрим раҳбарларимизнинг акциялаштирилаётган корхоналарнинг низомий жамғармасида давлат ва жамоа мулки ҳиссасини мумкин қадар кўпроқ сақлаб қолишга уринаётганлари мана шу қўрқув оқибатидир.

Ўйлайманки, бу масалада Вазирлар Маҳкамаси аниқ бир қарорга келиши зарур.

Хўш, бундай вазиятдан ва боқимандалик кайфиятидан халос бўлишнинг йўли борми? Албатта бор!

Биринчидан, акцияларнинг давлат улуши 25 фоиздан, жамоа улуши 26 фоиздан ошмаслиги ҳақидаги Фармон бандларининг сўзсиз бажарилишини таъминлаш зарур.

Иккинчидан, мазкур корхоналарда мулкнинг давлат улушини бошқариш механизмларини шакллантириш баробарида, қонунларимизда кўзда тутилганидек, ҳиссадорларнинг кенгашларини тузиш зарур. Токи улар амалда ҳиссадорлик жамиятларини бошқаришнинг олий органига айлансинлар. Ҳиссадорлар йиғилишидан йиғилишигача бўлган вақт мобайнида бошқарув кенгаши фаол ишласин. Биз албатта шунга эришмоғимиз керак. Шунга эришганда бундай корхоналарнинг раҳбарлари ҳиссадорлик йиғилишига ва умумий кенгашига бўйсуниши шарт.

Учинчидан, аввало биржа фондида, эркин савдода фуқароларга, шу жумладан, хорижий инвесторларга сотиш учун мўлжалланган акциялар пакети реализациясини тезлаштириш зарур. Бу акциялар шунчаки қоғоз эмас, том маънода қимматли қоғоз бўлмоғи керак. Токи ҳар бир акцияси учун акциядор дивиденд даромад олсин. Акция савдосининг сўнгги икки талабига тўлиқ амал қилинган тақдирдагина корхона ҳақиқатдан ҳам акциялашган ҳисобланади.

Тан олишимиз керакки, тармоқлар, корхоналар раҳбарлари инвесторлар, авваломбор хорижий инвесторлар диққат-эътиборини ўзларига жалб қилолмаяпти. Акцияларнинг эркин савдога мўлжалланган салмоқли қисми ўз харидорини тополмаётганини фақат шу билан изоҳлаш мумкин.

Акциялар савдосини ташкил этиш, энг аввало, Давлат мулкини бошқариш ва тадбиркорликни қўллаб-қувватлаш давлат қўмитаси, унинг жойлардаги бўлимлари вазифасидир. Давлат мулк қўмитаси бош-қош бўлиб, ушбу ишларни охирига етказсин.

Хукумат (Ў.Султонов) мазкур масалани кўриб чиқиб, уни ҳал этиш механизмларини ишлаб чиқиши лозим. Кўрилган чора-тадбирлар ҳақида бир ой вақт ичида ҳисобот берилсин.

Фонд бозори, айниқса, иккиламчи бозор ривожини тезлаштиришга, аҳоли кенг қатламларини фонд бозорига жалб этишга эътиборни кучайтириш зарур. Корхоналарни акциялаштиришга хорижий сармояларни жалб этишнинг, Ўзбекистон фонд бозорининг халқаро капитал бозорига кириб боришининг аниқ чора-тадбирларини ишлаб чиқишнинг пайти етди, деб ўйлайман.

Биз мамлакатимизга кенг кўламда хорижий инвестициялар киритилиши тарафдоримиз. Бу мақсад биз учун устивор сиёсатдир.

Оммавий хусусийлаштириш механизми сифатида корхоналарни акциялаштириш ва бошқариш ишига хусусийлаштириш инвестиция фондларини кенг кўламда, қўрқмасдан жалб этиш керак. Бунинг учун ўз жамғармалари ва акцияларини хусусийлаштириш инвестиция фондларига ва хусусийлаштирилган корхоналарга қўювчилар ҳуқуқ ва манфаатларини кафолатлайдиган мустаҳкам ҳуқуқий замин даркор.

Шуни ҳам назардан соқит қилмаслик керакки, инвестиция фондлари ва уларни бошқарадиган компанияларнинг суғўй молия пирамидаларига айланиб кетишининг олдини олиш учун барча чора-тадбирларни кўрмоқ зарур. Бу ҳам бевосита Мулк қўмитасининг вазифасига киради.

Яна бир катта муаммомиз, **кўп корхоналарнинг молиявий аҳволи ҳамон оғир бўлиб қолаётгани бизни қаттиқ ташвишлантиряпти.** Ўзаро тўловлар аҳволи ҳам қониқарли эмас. Корхоналарнинг жўнатилган юклар, бажарилган иш ва кўрсатилган хизмат бўйича муддати ўтказиб юборилган дебиторлик қарзи жорий йилнинг 1 июнь ҳолатига кўра 75 миллиард сўмни, кредиторлик қарзи эса 87 миллиард сўмни ташкил этди.

Дебиторлик қарзининг ўсишига йўл қўяётган масъул шахсларнинг, корхона раҳбарларининг бу номақбул иш учун бевосита жавобгар эканликларини яна бир бор эслатмоқчиман. Мен учун давлат тартиби — аввало тўлов тартибларига риоя қилишдан бошланади.

Дебиторлик қарзларининг мавжудлиги шу ташкилотлар учун ўз айланма маблағларининг етишмаслигига олиб келмоқда. Ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва техник қайта жиҳозлашни орқага сурмоқда.

Бундан ташқари, айланма маблағларнинг каттагина қисми ҳамон якунланмаган ишлаб чиқаришга, ишлаб чиқариш заҳираларига, тайёр маҳсулот заҳираларига жалб этилиб, ҳаракатсиз туриб қолмоқда. Шу билан бирга, айланма маблағлар ҳамон тижорий режада кўзда тутилмаган тадбирларга сарфланмоқда.

Бундай ўзбошимчаликнинг жавобгарлиги борми-йўқми? Айланма маблағларнинг сақланиши ва ўз вақтида тўлдириб борилиши ҳақидаги Фармоннинг кучи қаерда қолди? Мазкур Фармонга биноан, айланма маблағларнинг сақланиши, аниқ мақсадларда фойдаланиши ва ўз вақтида тўлдириб борилиши учун вазирликлар, идоралар, концернлар, корпорациялар, ассоциациялар, холдинг компаниялар раҳбарлари ёки уларнинг иқтисодий масалалар бўйича муовини, корхоналарнинг ўзида эса директорлар, уларнинг иқтисодий масалалар бўйича ўринбосари ва бухгалтерлар шахсан жавобгар эканликлари кўрсатилганми, йўқми?!

Республика Бош прокурори (Б. Мустафоев), Марказий банк бошқаруви раиси (Ф. Муллажонов), молия вазири (Ж. Сайфиддинов) бу саволга жавоб беришлари зарур.

Корхоналар акцияларини сотиш ҳисобидан айланма маблағларни тўлдириб боришнинг яна бир манбаидан фойдалана олмаяпмиз. Биз фақат бу 1998 йил мобайнида, истисно тариқасида, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга сарфлаш шарти билан акциялар савдосининг жами тушумини корхоналар ихтиёрида қолдирдик.

Аммо, ярим йиллик якуни натижаларига қараганда барча корхоналар ҳам мана шу имкониятдан фойдаланишга шошилмаяптилар.

Акс ҳолда "Ўзмашсаноат" корхоналари ўз акцияларини — 66,7 фоиз, "Ўзэлтехсаноат" — 66,4 фоиз, "Ўзқурилишматериаллари" — 68,1 фоиз, "Ўзгўштсаноат" — 66,2 фоиз, "Маҳаллий саноат" тизими — 65,2 фоиз, "Ўзавтойўл" — 60,5 фоиз, "Ўзагроқурилиш" - 56 фоиз, "Ўзбектранскурилиш" — 56 фоиз миқдорида реализация қилганини, сотганини қандай изоҳлаш мумкин?

"Ўзавтосаноат", "Ўзсувқурилиш" каби уюшмалар корхоналари шу кунга қадар ўз акцияларининг ярмини ҳам сотгани йўқ. "Ўзпаррандасаноат" уюшмаси қайта тузилганидан сўнг ўзининг потенциал ресурсида 1 миллиард сўмликдан ошиқроқ сотишга мўлжалланган акциялари бўлатуриб, бор-йўғи 7,4 миллион сўмлик ёки 1 фоиздан ҳам кам акция сотган.

Шу сабаблар туфайли, эркин сотишга мўлжалланган, шу жумладан, хорижий инвесторларга ҳам сотиладиган акциялар ресурси, яъни сотилмаган жами акциялар ҳажми 53 миллиард сўмдан ошиб кетди. Табиий савол туғилади: айланма маблағларнинг ўрнини тўлдириш учун яна қандай манба керак? **Вазирлар Маҳкамаси (Ў. Султонов, В. Чжэн) бу масалани синчиклаб ўрганиб чиқсин ва яқин кунлар ичида корхоналар акцияларини сотишни тезлаштиришга доир аниқ таклифлар киритсин.**

Корпорация, концерн, компания, фирма, корхона ва ташкилотлар раҳбарлари қулоғига қўйиб олсин — улардан сўроқ қаттиқ бўлади!

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Эътиборингизни қишлоқ хўжалигида ислоҳотларни чуқурлаштиришга доир чора-тадбирлар мажмуи ижросига қаратмоқчиман. Олий Мажлиснинг охирги сессиясида қишлоқда аграр ва

Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитасини ташкил этиш тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда)

ҳудудий бошқармалар ва хизматлар Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитасига бўйсунадилар ҳамда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгашига ва вилоят ҳокимликларига ҳисобот берадилар.

3. Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси фаолиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари қуйидагилардан иборат қилиб белгилансин:

ер ресурсларидан оқилона фойдаланишга қаратилган ягона давлат сиёсатини амалга ошириш, Ўзбекистон Республикасининг Ер кодексига ва ерга оид қонунчиликнинг бошқа ҳужжатларига риоя этилишини назорат қилиш, ердан фойдаланиш, уни сақлаш, тупроқ унумдорлигини ошириш ва қайта тиклаш соҳасида давлат бошқаруви органларининг, юридик ва жисмоний шахсларнинг фаолиятини мувофиқлаштириш;

ер фондидан фойдаланишни яхшилаш, тупроқ унумдорлигини сақлаш, ошириш ва қайта тиклаш борасидаги миллий дастурни ишлаб чиқиб, амалга ошириш ҳамда ер ресурсларининг ҳолати тўғрисида йиллик миллий ҳисоботни тайёрлаш;

бозор иқтисодиётини ривожлантириш, қишлоқда мулкдорлар синфини шакллантириш талабларига мувофиқ ерга оид муносабатлар тизимини такомиллаштириш бўйича таклифлар тайёрлаш;

ер тузишни ташкил этишни, ердан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилишни, ер ресурсларига бериладиган баҳони ҳисобга олишни такомиллаштиришга қаратилган чора-тадбирлар комплексини ишлаб чиқиб, амалга ошириш, қулай экология муҳитини вужудга келтириш ва табиат манзараларини яхшилаш;

ер фондининг ҳолатини кузатиб бориш, ўзгаришларни ўз вақтида аниқлаш, ерларни баҳолаш, ерга салбий таъсир ўтказиш жараёнлари оқибатларининг олдини олиш ва бартараф этиш мақсадида ерлар мониторингини амалга ошириш;

давлат ер кадастрини ташкил этиш ва юритиш, ерга бўлган ҳуқуқни рўйхатга олиш, давлат ҳокимияти органларини, юридик ва жисмоний шахсларни ерларнинг табиий, хўжалик ва ҳуқуқий режими, уларнинг тоифалари, сифат хусусиятлари, ер участкаларининг қаерда жойлашгани ва ҳажмлари, уларнинг ер эгалари, ердан фойдаланувчилар, ижарачилар ва мулкдорлар бўйича тақсимланиши тўғрисида ҳаққоний маълумотлар ва ҳужжатлар билан таъминлаш;

ердан фойдаланиш ва уни муҳофаза қилиш устидан давлат назоратини ташкил этиш ва амалга ошириш, юридик ва жисмоний шахслар, бошқарув органлари, маҳаллий ҳокимият органлари қонун талабларига риоя этишларини таъминлаш, йўл қўйиладиган бузилишларни бартараф этиш ва айбдор шахсларни жавобгарликка тортиш юзасидан ўз вақтида чоралар кўриш;

ер тузишни ташкил этиш борасидаги энг янги жаҳон технологияларини ўрганиш ва жорий этиш, ердан фойдаланиш ва тупроқ унумдорлигини ошириш соҳасидаги илмий тадқиқотларни таъминлаш;

ер тузиш, давлат ер кадастри ва тупроқшунослик соҳасида банд бўлган мутахассислар тайёрлашни ва уларнинг малакасини оширишни ташкил қилиш.

4. Белгилаб қўйилсинки:

Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси ўз ваколати доирасида қабул қиладиган қарорлар барча юридик ва жисмоний шахслар томонидан ижро этиш учун мажбурийдир;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги геодезия, картография ва давлат кадастри Бош бошқармаси, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги техник инвентаризация республика ва ҳудудий кадастр бюролари ер тузиш, ердан фойдаланиш, шаҳарлар ҳамда қишлоқларнинг ерларини баҳолаш ва уларнинг мониторинги масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитасига ҳисобот берадилар.

5. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг ер тузиш бўйича Давлат илмий-лойиҳа институти "Ўздаверлойиҳа" ҳамда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академиясининг Тупроқшунослик ва агрохимия институти Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси таркибига ўтказилсин.

"Ўздаверлойиҳа" илмий-лойиҳа институти ҳамда Тупроқшунослик ва агрохимия институти давлат бюджети маблағлари ҳисобидан бажарадиган ер-кадастр, ер тузиш, тупроқ ва геоботаника ишлари топография ишларига тенглаштирилиши ҳамда қўшилган қиймат солиғидан озод қилиниши белгилаб қўйилсин.

6. Вазирлар Маҳкамаси икки ҳафта муддатда Ўзбекистон Республикаси Ер ресурслари давлат қўмитаси фаолиятини ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 24 июль.

Халқ фаровонлиги — фаолиятимиз мезони

(Давоми. Боши 2-бетда)

ҳамон сақланиб қолган. Эски тақсимот тизими, лимит ва фондларни қўмсаш ҳам мана шундан келиб чиқади.

Бозор инфратузилмаси институтлари фаолиятини ташкил этиш тизимини тубдан қайта кўриб чиқиш, уларнинг ўз вазифасини зарур даражада бажаришга халақит бераётган тўсиқларни олиб ташлаш лозим. Хомашё, материаллар ва капиталнинг ички бозорини жонлантириш керак.

Банкларнинг низом капиталини танқидий нуқтаи назардан қайта кўриб чиқиш пайти келди. Банкларнинг низом жамғармасида асосий ўринни акциядорлик капитали эгаллаши лозим. Банкларни уларнинг эгалари бошқариши керак. Банклар бошқарувида айнан ана шу банк эгалари бўлиши керак, банк ходимлари эса шартнома орқали ишлайдиган хизматчилар бўлиб қолиши лозим. Бир сўз билан айтганда, банкларимизни, жумладан, тижорат банкларини мансабдорлар зўравонлигидан қутқариш зарур.

Биз бозор шароитида иқтисодиётни ривожлантиришнинг асосий йўли рақобат эканини доимо ёдда тутишимиз керак.

Маъмурий усуллар эмас, айнан рақобат фаол ҳаракатга чорлайди. Рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқаришни янгилаш ва ривожлантиришга, харажатлар, таннархнинг қисқариб, натижада нархнинг арзонлашувига, омборларда ётган, ўтмай қолган маҳсулотнинг камайишига, янги бозор қидириш ва харидор учун курашни рағбатлантирувчи омилларни вужудга келтиради.

Бироқ шуни эътироф этишимиз лозимки, республикада ҳақиқий рақобат муҳити яратилмаган. Давлат монополиядан чиқариш қўмитаси ҳамда рақобат муҳитини шакллантириши лозим бўлган бошқа жамоат ташкилотлари заиф ишламоқда.

Тажриба шуни кўрсатяптики, саноат, қурилиш, коммунал хўжалиги, автомобиль транспорти, ҳатто савдо ва хизмат кўрсатиш соҳасидаги кўпгина корхоналар ҳамон монополист бўлиб қолмоқда.

Бу ҳол Ўзбексавдо, Ўзбекбирлашув, Маҳаллий саноат, Ўзмаишийуюшма сингари кўпгина тузилмаларни қайта ташкил этиш заруратини туғдирди. Бу ишни яна давом эттириш керак. **Вазирлар Маҳкамаси комплекслари айрим соҳаларни бошқарув тузилмаларини танқидий нуқтаи назардан қараб чиқиб, сунъий монополия тузилмаларини тугатиш, давлатга қарашли бўлмаган, хусусий тадбиркорлар етакчилик қиладиган товарлар, ишлар ва хизматларнинг кенг бозорини ташкил этиш бўйича таклифлар киритиши лозим.**

Рақобат муҳитини мустаҳкамлашда банкротлик институтини ривожлантириш, келажаги йўқ, иқтисодий ночор корхоналарни кескин тугатиш муҳим ўрин тутиши лозим. Корхоналарни елкада олиб юришга барҳам бериш керак. Улар эртами-кечми барибир банкротликка учрар экан, бу ишнинг тезроқ бўлгани маъқул.

Хукуматга Олий хўжалик суди билан биргаликда жорий йилнинг биринчи ярим йиллиги натижалари бўйича зарар кўриб ишлаётган корхоналар рўйхатини яна бир бор кўриб чиқиб, уларнинг тақдирини ҳал этишни топшириш зарур, деб ҳисоблайман.

Яна бир муҳим нарсага эътиборингизни қаратмоқчиман. Валюта курсимизни эркинлаштиришга оид масала ҳақида. Яқинда "Биржадан ташқаридаги валюта бозорини янада ривожлантириш ва эркинлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида" Фармон қабул қилинган бўлиб, унда 1998 йил 1 июлдан бошлаб ваколатли банклар Марказий банкнинг расмий алмашув курсига нисбатан 12 фоиз ушлаб қолиши, ваколатли банкларнинг валюта активларини ҳамда умуман биржадан ташқаридаги валюта бозорини мустаҳкамлаш бўйича чора-тадбирлар белгиланган эди.

Қабул қилинаётган қарорларнинг маъноси шуки, республикада барча хўжалик субъектларининг талаб ва эҳтиёжларини қондира оладиган тўлақонли ва самарали ишлайдиган биржадан ташқаридаги валюта бозорини ташкил этиш учун имкон қадар зарур шарт-шароитлар яратиш лозим.

Бу вазифани ҳал этиш Марказий банк, Ташқи иқтисодий фаолият миллий банки, тижорат банклари ҳамда бошқа манфаатдор тузилмалар зиммасига юкланади.

Пировард мақсад шундан иборатки, Ўзбекистон бозорида ишлаётган ҳар бир киши валютани эркин конвертация қила олсин.

Биз ўз олдимизга 2000 йилдан кечикмасдан Халқаро валюта жамғармаси битимининг саккизинчи моддасини имзолашни, миллий валютамизни амалда эркин конвертация қилишни таъминлашни вазифа қилиб қўйганмиз.

Бу мақсадга эришишда Халқаро валюта жамғармаси ҳамда Жаҳон банкининг ҳамкорлиги ва кўмагига катта умид боғлаймиз.

Бироқ, биз кўп нарса энг аввало ўзимизга боғлиқ эканини унутмаслигимиз лозим. **Миллий валютани конвертация қилишнинг муҳим шарти мамлакатга валюта тушумини кескин кўпайтиришдан иборат. Бунинг манбаи эса экспорт ҳисобланади.**

Яқин йилларда экспортни кескин кўпайтирган ҳолда мамлакатнинг ташқи савдо айланмасини икки бараварга ошириш зарур.

Республикада экспорт салоҳиятини кенгайтириш дастури ишлаб чиқилиб, қабул қилинган. Энди уни сўзсиз бажариш жуда муҳимдир.

Шуни яна бир бор такрорламоқчиманки, биз экспортни ошириш ҳақида қанча гапирмайлик, ишлаб чиқаришни янгилаш ва модернизация қилиш, маҳсулотимизнинг рақобатбардош бўлишини таъминламасдан туриб, бунга эриша олмаймиз. Хорижий сармояларни жалб этиш йўли билан корхоналарни техник жиҳатдан қайта жиҳозлаш йўли билангина мақсадга эришиш мумкин.

Ҳамма жойда сармояга эга бўлган шерикларни қидириш керак. Қўшма корхоналар барпо этиш лозим. Биз фақат шу йўл билангина корхоналарнинг кучли рақобат шароитида ишлай олишини таъминлашимиз мумкин. Шу йўл билангина жаҳон бозорида маҳсулотимизга муносиб ўрин олиб беришимиз мумкин. Бу барча даражадаги раҳбарлар учун қонун бўлиши керак.

Азиз дўстлар!

Биз энг бошиданоқ ислоҳотлар номигагина эмас, инсон манфаатлари йўлида ўтказилишини аниқлаб олган, республикада жамиятимизнинг барча томонларини ислоҳ қилиш бўйича амалга оширилаётган ишларни ана шунга бўйсундирган эдик.

Мен сўнгги пайтда ижтимоий инфратузилмани, энг аввало, қишлоқ жойлардаги ижтимоий инфратузилмани ривожлантириш бўйича қабул қилинган қарорларнинг сўзсиз бажарилиши катта аҳамиятга эга эканини алоҳида таъкидламоқчиман.

Қишлоқ аҳолисини ичимлик сув, табиий газ билан таъминлаш ҳам, қишлоқда тиббиёт пунктлари ва бошқа ижтимоий объектларни барпо этиш ҳам ниҳоятда муҳимдир. Аҳолининг ижтимоий заиф қатламларини, оилани қўллаб-қувватлаш ҳамда 1998 йил учун белгиланган ижтимоий дастурни бажариш ҳам асосий вазифа ҳисобланади.

Вилоятларда, туманларда бўлганимда, жойларнинг ўзида аҳвол билан танишганим, кишилар билан суҳбатларим бир томондан мени жуда қувонтиради. Аммо, айни пайтда кишини ташвишлантирадиган воқеалар ва мисоллар ҳақида ҳам гапиришга тўғри келади.

Обод қишлоқларни, янги қурилган уйлар ва йўлларни, янги ижтимоий объектларни, энг муҳими, одамлар юзидаги мамнуниятни кўрганимда, халқимиз ташаббускорлиги ва тинимсиз меҳнати туфайли мана шундай натижаларга эришаётган корхона ва ташкилотлар раҳбарлари, туман ва вилоятлар ҳокимлари ташаббускорлигидан қувонаман.

Ўз бурчини, ҳаётининг мазмунини тўғри англайдиган барча раҳбарлардан хурсандман ва уларни қўллаб-қувватлашга тайёрман. Фурсатдан фойдаланиб Ватанимиз гуллаб-яшнаши йўлида қилаётган меҳнатлари учун уларга самимий миннатдорлик билдираман.

Бироқ, айрим туман ва қишлоқларимизнинг ижтимоий ҳаётида ҳеч нарса ўзгармаётгани афсус ва надомат туйғуларини уйғотади. Баъзи раҳбарлар, мансабдор ва амалдорлар ўз мавқеидан шахсий мақсадга эришиш йўлида фойдаланиб, бурч ва вазифасини унутиб қўяётганини кўрганда киши шундай ҳолга тушади. Расмиятчилик, тўрачилик, одамларни менсимаслик ва ўз вазифасига совуққонлик, бирон-бир ташаббус ва тадбиркорликнинг йўқлиги — буларнинг барчаси қонуний равишда жамоатчилик ғазабини ва норозилигини қўзғатади.

Бундай раҳбарлар ҳамма нарсанинг чеки-чегараси борлигини англаб етиши керак. Улар ҳаётда ҳеч нарса одамлар назаридан четда, сезилмасдан қолмаслиги ва эртами-кечми ўз баҳосини олишини тушунишлари даркор. Бу нуқсонларга қарши Президент ва ҳукуматгина эмас, барча ҳалол кишилар, юртимизнинг ҳақиқий ватанпарварлари, фидойилари, кенг жамоатчилик доимий равишда кураш олиб бориши зарур.

Мен телевидение, радио, матбуот ва бошқа оммавий ахборот воситаларига катта умид боғлайман. Уларнинг вазифаси ҳаётимизнинг барча томонларини очиқ, кенг ва ҳаққоний ёритишдан иборат. Арзийдиган мисол ва воқеаларни кўрсатибгина қолмай, лоқайдлик ва манманлик, жиноий даражадаги бепарволик, коррупция ва товламачилик ҳолларини кишилар эътиборига ҳавола этиб, жамоатчиликни бу жиноятларга қарши кўтариш ва бундай унсурларнинг томирини қирқиш учун ўзини аямаслиги керак.

Мана шу фурсатдан фойдаланиб, бугунги замон талабларига тўғри келмайдиган яна бир кусурга эътиборингизни жалб қилмоқчиман.

Кўп марта айтилди, лекин нимадир сабаб бўлгандай, мансабда, раҳбарлик курсисида ўтирганлар матбуот, телевидение ва радио ходимлари билан мулоқотдан тортинади, ўзини олиб қочади. Бунинг сабаблари нима бўлиши мумкин? Ўйлайманки, авваламбор, раҳбарларимизнинг масъулиятдан қочишида, ўзининг савияси, билими ва саводини кўрсатмасликка, яширишга ҳаракат қилишида деб биламан. Бошқа изоҳ топиш қийин бўлса керак.

Бундай хунук ҳолларни тугатиш пайти етди. Ўзининг вазифасини ҳалол бажарувчи ва ишининг моҳиятини яхши билувчи, қобилиятли, тадбиркор ва фидойи мутахассис ва раҳбарлар афкор омма билан ошкора мулоқотда бўлиши зарур. Бундан уларнинг ўзи ҳам, жамият ҳам, давлат ҳам манфаатдор бўлиши муқаррар.

Биз амалга ошираётган ўзгаришлар, янгиланиш ва ислоҳотларнинг асосий мазмуни — шу азиз диёрда яшаётган инсонларнинг оғирини енгил қилиш, уларнинг фаровон ва тўкис яшаши ва меҳнат қилиши учун муносиб шарт-шароит яратиб беришдан иборат.

Ҳаётимизнинг ҳар бир куни, ҳар бир ойи, ҳар бир йили кишиларга қониқиш ва мамнуният бағишлаши даркор.

Барчамиз мана шу мақсадга эришиш учун бир жон, бир тан бўлиб, бир ёқадан бош чиқариб, сидқидилдан меҳнат қиламиз, деб ишонч билдиришга рухсат бергайсиз.

Маънавий-маърифий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва унинг самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда)

ишларнинг аҳамиятига етарли даражада эътибор бермаётганлиги, истиқлол ғояларини кенг тарғиб қилишда маҳаллий зиёлилар, адабиёт, санъат намояндалари ва обрў-эътиборли фаолларни жалб этишни изчил йўлга қўймаётганлиги таъкидлансин. Улар ўз фаолиятларини "Нуроний", "Камолот", "Маҳалла", "Наврўз", "Олтин мерос", "Соғлом авлод учун" жамғармалари ва ижодий уюшмалар билан мувофиқлаштирган ҳолда олиб бормаётганликлари қайд этилсин.

3. Мутасадди давлат идоралари ҳамда жамоат ташкилотлари томонидан ишлаб чиқилган "Маънавий-маърифий ислоҳотларни янада чуқурлаштириш ва уларнинг самарадорлигини ошириш бўйича тадбирлар дастури" маъқулансин.

4. Ҳокимият ва тегишли давлат тузилмалари, мулкчилик шаклларидан қатъи назар алоқадор корхона ва ташкилотлар мазкур дастурдаги вазифаларнинг аниқ ва тўлиқ бажарилишини таъминлашга қаратилган ўз тадбирлар режасини ишлаб чиқсин.

5. Дастурни амалга оширишни таъминлаш мақсадида мутасадди давлат ва жамоат ташкилотлари раҳбарларидан иборат ишчи гуруҳ таркиби тасдиқлансин.

Ишчи гуруҳнинг асосий вазифаси Дастурда белгиланган тадбирларни ҳаётга татбиқ этишда амалий фаолият кўрсатиш, тегишли ташкилотларнинг миллий маънавият, маърифат ва истиқлол мафкурасини кенг тарғиб қилишини ташкил этиш, тарғибот-ташвиқот ишларини кучайтириш ва таъсирчанлигини ошириш чораларини кўришдан иборат эканлиги қайд этилсин.

Жойларда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари раҳбарлигида шундай ишчи гуруҳлар тузилсин.

6. Мавжуд камчилик-нуқсонларни бартараф этиш ҳамда соҳани энг замонавий тушунчалар ва миллий тафаккурга эга бўлган, ўз фаолиятида миллий ва умуминсоний қадриятларни уйғунлаштира билган, етарли сиёсий ва ташкилотчилик малакасини эгаллаган ёш кадрлар билан таъминлаш мақсадида маънавий-маърифий ишларга дахлдор ташкилотларнинг барча бўғинлари раҳбарлари 1998 йилнинг 1 ноябригача аттестациядан ўтказилсин. Аттестациядан ўтказиш ушбу қарорда белгиланган ишчи гуруҳи зиммасига юклансин.

7. Маънавий-маърифий ишларни мувофиқлаштириб бориш, унинг мазмуни, шакли, мавзу доираси ва савиясини ўз вақтида таҳлил қилиб, ўрганиб, тавсиялар ишлаб чиқиш, тарғибот-ташвиқот ишларининг давомийлигини, узвийлигини ва узлуксиз фаолиятини таъминлаш мақсадида "Мулоқот" жамоатчилик кенгаши тузилсин ва унинг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

8. "Мулоқот" жамоатчилик кенгаши "Маънавият ва маърифат" жамоатчилик маркази, унинг жойлардаги бўлимлари, тегишли давлат ҳамда жамоат ташкилотлари билан ҳамкорликда таниқли адабиёт, санъат, фан ва маданият арбоблари иштирокида бевосита аҳоли турар жойларида, маҳаллаларда, ўқув юртларида, корхона-муассасаларда мунтазам равишда оммавий-сиёсий, маънавий-маърифий, тарғибий-ташвиқий ва маданий тадбирлар ўтказишни йўлга қўйсинлар.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, шаҳарлар ва туманларда ҳозирги замон илғор ғояларини эгаллаган, ислоҳотлар моҳиятини чуқур англаган, Миллий истиқлол мафкурасини бутун қўлами билан тушуниб етган зиёлилардан иборат "Фидойилар" клуби тузилсин ва унинг тўла қувват билан ишлаши таъминлансин. Клуб ишини мувофиқлаштириш "Мулоқот" жамоатчилик кенгашлари зиммасига юклатилсин.

9. Давлат матбуот қўмитаси, "Ўзтелерадио" компанияси, Ўзбекистон Миллий ахборот агентлиги, оммавий ахборот воситалари дастурда белгиланган тадбирларнинг маънавий-маърифий баркамол жамият ва ҳуқуқий-демократик давлат асосларини мустаҳкамлашдаги аҳамиятини, шунингдек, бу тадбирларнинг амалий натижаларини кенг тарғиб этсинлар.

10. Молия вазирлиги Дастурда кўзда тутилган тадбирлар учун маблағ ажратиш масаласини ҳал этсин.

11. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Т. Алимов ва Бош вазир ўринбосари А. Азизхўжаев зиммасига юклатилсин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1998 йил 24 июль.

Вазирлар Маҳкамасининг қарорига илова

Маънавий-маърифий ва тарғибот ишларини ўрганувчи "Мулоқот" жамоатчилик кенгаши ТАРКИБИ

1. **Н.Комилов** — Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси проректори, кенгаш раиси.
2. **И.Гофуров** — "Миллий тикланиш" газетаси Бош муҳаррири, раис ўринбосари.
3. **Ш. Салимова** — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси Тошкент вилоят бўлими раиси, котиба.

АЪЗОЛАР:

4. **Азим Суюн** — "Ўзбекистон овози" газетаси Бош муҳаррири.
5. **Х. Дўстмуҳаммад** — "Ҳуррият" газетаси Бош муҳаррири.
6. **Х. Даврон** — Ўзбекистон телерадиокомпанияси дастур директори.
7. **Ҳ. Кароматов** — Тошкент шаҳар ҳокими ўринбосари.
8. **Ҳ. Абдураимов**— Ўзбекистон Республикаси "Камолот" ёшлар жамғармаси раиси.
9. **М. Бобоев** — Ёзувчи.
10. **А. Аъзам** — Ёзувчи.
11. **Э. Аъзам** — "Тафаккур" журнали Бош муҳаррири.
12. **Р.Жумаев** — Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат ва жамият қурилиши Академияси биринчи проректори.
13. **А. Орипов** — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси.
14. **М. Юсуф** — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси раиси ўринбосари
15. **Ж. Юсупов** — Қорақалпоғистон Республикаси Нукус шаҳар ҳокимлиги Бош мутахассиси.
16. **М. Отамирзаев** — "Андижоннома" газетаси бўлим мудири
17. **К. Муқимов** — Бухоро Давлат университети ректори.
18. **Ғ. Муҳамедов** — Жиззах Давлат педагогика институти ректори.
19. **С. Тошев** — Навоий шаҳар техника коллежи директори ўринбосари.
20. **З. Холмирзаев** — Наманган саноат-технология институти проректори, профессор
21. **М. Муқимов** — Самарқанд вилоят "Зарафшон" газетаси Бош муҳаррири.
22. **А. Каттабеков** — Гулистон Давлат университети проректори.
23. **М. Абраева** — "Сурхон тонги" газетаси бўлим мудири.
24. **Ў. Тоштемиров** — Қўқон Давлат педагогика институти профессори.
25. **Х. Бобожонов** — Урганч Давлат университети проректори, профессор.
26. **Б. Юсупов** — "Камолот" жамғармаси Қашқадарё вилоят бўлими раиси.

Талофатлар кўпаймоқда

Ҳозирча тўлиқ тасдиқланмаган маълумотларга кўра, толибларнинг жангчилари жуда кўп талофат кўришган. Шимолий иттифоқ вакилининг айтишича, «Толибон» ҳаракатининг Фарёб вилоятидаги ҳудудлари оммавий бомбардимон қилиниши оқибатида душманнинг 300 аскари йўқ қилинган. 400 киши эса асирга олинган. 5 та танк ва 25 та транспорт воситаси ўлжа қилинган. Қурбон бўлган толиблар орасида кўплаб чет эллик ёлланма жангчилар ҳам бор. Гелманд вилояти губернатори мулла Омонулла, толибларнинг Хиротдаги қўшинлари қўмондони мулла Жума, йирик қўшилма қўмондони Амир Муҳаммад ҳам ҳалок бўлишган. Бироқ шунга қарамай шимолий иттифоқ қўшинлари ўтган шанба куни ўзлари эгаллаб олган Жумабозор шаҳарчасини қўлда сақлаб қололмадилар. Уч соат давом этган жанглардан сўнг генерал Абдул Рашид Дўстум қўшинлари шаҳарни тарк этишга мажбур бўлишди.

Клинтон Шимолий Ирландияга боради

Оқ уйдан хабар қилишларича, АҚШ Президенти Билл Клинтон сентябрь ойида Шимолий Ирландия ва Ирландия Республикасига келади. Бу АҚШнинг Шимолий Ирландиядаги тинчлик жараёнини қўллаб-қувватлаётганлигидан далолат беради.

Табиий офат оқибатлари

Тўхтовсиз давом этаётган муссон ёмғирлари натижасида Покистон шимолидаги Наушаҳр вилоятида кучли тошқинлар юз беряпти. Кобул дарёси ўз қирғоқларидан тошиб кетиб, беш туман ҳосилини нобуд қилди, юздан зиёд уй-жойлар вайронага айланди, 165 та уйга эса жиддий зарар етди.

Қузатувчилар ўлдирилди

БМТнинг Тожикистондаги кузатувчиларидан тўрт киши йўл-транспорт ҳодисаси натижасида ҳалок бўлгани йўқ, балки пистирмадан отилган ўқлардан қурбон бўлишди. БМТ миссиясининг Душанбеда тарқатилган хабаридаги текширувлар ҳақидаги маълумотлар шундан далолат беради. БМТ ходимлари гуруҳи — Польшадан майор Ричард Шевчук, Уругвайдан майор Адолфо Шарпега, Японияндан фуқаролар масалалари бўйича эксперт Акино Ютака, тожикистонлик таржимон Жўражон Маҳрамов Тавильдарадан Гармга одатдаги йўналиш бўйича кетишаётган эди. Йўлда уларга қуролли шахслар ҳужум қилишди. «Биз ушбу қотилликни кескин қоралаймиз ва айбдорлар қаттиқ жазоланишини талаб қиламиз», деди Япония ташқи ишлар вазири Кейдзо Обути. Айни пайтда Тожикистонда БМТнинг 70 га яқин кузатувчиси ишламоқда.

Бир овоздан сайланди

Миср Араб Республикаси Президенти Ҳусни Муборак яна ҳукмрон миллий-демократик партия раиси этиб сайланди. Миср пойтахтида бўлиб ўтган партиянинг 7-съездида бир овоздан шундай қарорга келинди. Уч кун давом этган анжуманда тўрт мингдан зиёд делегат қатнашди. Унда мамлакатни XXI аср бўсағасида ривожлантириш истиқболлари белгилаб олинди. Шу масала юзасидан партиянинг бош котиби, мамлакат бош вазири ўринбосари Юсер Вали маъруза қилди.

Айбловни рад этди

Муҳолифатга раҳбарлик қилаётган Покистоннинг собиқ бош вазири Беназир Бхутто Женева терговчилари томонидан турмуш ўртоғи Азеф Али Зардорийга қўйилаётган айбловни рад этмоқда. Женева суди терговчиси Даниэль Даво Азеф Али Зардорий коррупция натижасида тўплаган бойлигини Швейцария банкларида сақлаётганлигини айтди. Бироқ Бхуттолар оиласининг Женевадаги адвокати Доминик Понсеннинг айтишига кўра, Швейцария ҳукмрон доираларига қалбаки ҳужжатлар тақдим этиб, уларни лақиллатганмиш.

Тўртта ҳужжат имзоланди

Озарбойжон ва Буюк Британия компаниялари ўртасида иқтисодий ҳамкорликни йўлга қўйиш юзасидан тўртта йирик шартнома имзоланди. Ҳужжатларни имзолаш чоғида Буюк Британия Бош вазири Тони Бълэр билан Озарбойжон Президенти Ҳайдар Алиев иштирок этишди.

Шайхонтоҳур тумани ҳудудида жойлашган «Муҳаббат» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси ўз фаолиятини
ТУГАТАДИ.
Даъво ва эътирозлар эълон чоп этилган кундан бир ой муддатда қабул қилинади.

O‘ZBEKISTON OVOZI

Vatanni sevmak iymondandur!

O‘zbekiston Xalq demokratik partiyasi gazetasi

1998 yil 25 iyul, shanba № 87 (22.324).

Gazeta 1918 yil 21 iyundan chiqa boshlagan

Спорт

Навбат Осиё чемпионатига

Душанба куни пойтахтнинг армиячилар спорт мажмуи гавжумлашади. Бу ерда самбо бўйича Осиё чемпионати байроғи кўтарилади. Қарийб бир ҳафта мобайнида Япония, Мўғулистон, Корея, Хитой, Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон, Тожикистон ва Россиядан келган самбочилар ғолиблик учун ўзаро беллашадилар. Мухлислар жаҳон чемпиони ва кубоги соҳиби Шуҳрат Хўжаев, Осиё чемпиони Фарҳод Хўжанов, халқаро мусобақа совриндорлари Шавкат Жўраев, Маҳмадўст Тошев, Акобир Қурбонов ва Ботир Хўжаев сингари моҳир самбочиларга умид боғлашмоқда. Ўйлаймизки, повонларимиз ўз ғалабаларини Мустақиллик байрамига туҳфа қилиб, кўпчиликни мамнун этишади.

Совринга кўз тикиб

Бугун Тошкентда каратэ бўйича Марказий Осиё кубоги учун мусобақалар бошланади. Биринчи марта ўтказилаётган бу баҳсда мамлакатимизнинг 200 нафар каратэчиси қатнашади. Шунингдек, Қозоғистондан 100, Россия ва Қирғизистондан 30 ҳамда Тожикистондан 15 нафар каратэчи ҳам совриндор бўлиш учун маҳорат кўрсатади. Республика каратэ миллий федерацияси катта мураббийи Хўжамқул Хўжақуловнинг фикрига қараганда полвонларимиз мусобақага яхши ҳозирлик кўришган.

НЕГА ЭСЛАМАЙСАН, МЕНИ АЗИЗИМ?..

Кўнгил уйғонганда

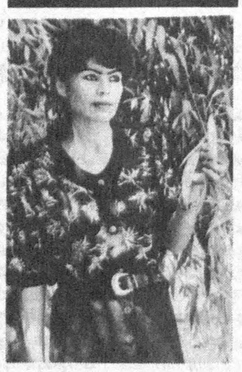

УВОЛ

Жоним, мени ўтга ёқиб қарамагин,
Қалб хонамда зулмат сочин тарамагин.
Майли кўнглим кўтаришга ярамагин,
Фақат кетма увол қилиб муҳаббатим.

Мен Худодан фақат сени сўраганман,
Висолингда кўз-ёш тўкиб нураганман.
Ўт севгимни юрагимга ўраганман,
Фақат кетма увол қилиб муҳаббатим.

Юрагимда қон бўлибай чопдинг-чопдинг,
Қалбимдаги сирли куйни излаб топдинг.
Ҳар қил томир вужудида ўтлар ёқдинг,
Фақат кетма увол қилиб муҳаббатим.

Юрак гулим униб чиқса ёрар тошни,
Уриб ёрай қай деворга бу ҳун бошни.
Адоғи йўқ, сизим-сизим оққан ёшни,
Фақат кетма увол қилиб муҳаббатим.

Гўё тундек қора сочим тарам-тарам,
Бор вужудим билмам нега сенга қарам.
Жоним, етсин қулоғингга ўтли наврам,
Фақат кетма увол қилиб муҳаббатим.

КУРТАКЛАР

Кетдингиз азизим мендан йироқлаб,
Менда фақат ширин хаёллар қолди.
Япроқларга очдим қалбим сирини,
Улар шивирлаган алёрлар қолди.

Кетдингиз бағримни тимдалаб ногоҳ,
Вужудим титратган туғёнлар қолди.
Тонггача зулматлар заҳрини ичган,
Шеър бўлиб тўкилган афғонлар қолди.

Кетдингиз аламлар дунёси ичра,
Хаёлий туш каби эртаклар қолди.
Юракда севгидек буюк туйғунинг,
Кучидан ниш урган куртаклар қолди.

НЕГА ЭСЛАМАЙСАН?

Кунларим ўтмоқда ўткинчи тушдай,
Хаёлим учади сен томон қушдай.
Нимадир санчилди қалбимга нишдай,
Нега эсламайсан мени азизим.

Кимнингдир ҳавас-ла кўзи боқади,
Қонимда ғанимлар сўзи оқади.
Яна машъум савол бағрим ёқади,
Нега эсламайсан мени азизим.

Юрарсан бепарво худди беишқдай,
Менга етиб келмас сирли қўшиқдай.
Мен эса ҳажрингда доим бехушдай,
Нега эсламайсан мени азизим.

Бу ишқинг бошга минг маломат солди,
Ақлимдан айрди, ҳушимни олди.
Қалбимда умрбод ўчмас из қолди,
Нега эсламайсан мени азизим.

Комила ШОНАЗАР қизи

Бош муҳаррир
Азим СУЮН

Таҳрир ҳайъати
Абдулла ОРИПОВ
Абдулҳафиз ЖАЛОЛОВ
Азиз НОСИРОВ
Одилжон ОЛИМЖОНОВ
Ислом ШОҒУЛОМОВ
Салим АШУРОВ (бош муҳаррирнинг биринчи ўринбосари)
Норбобо ШАКАРОВ (бош муҳаррир ўринбосари)
Андрей ОРЛОВ (бош муҳаррир ўринбосари «Голос Узбекистана»)
Алимқул СУЛТОНОВ (масъул котиб — «Ўзбекистон овози»)
Валерий ЛАБАРЕШНИХ (масъул котиб — «Голос Узбекистана»)

ЎЗБЕКИСТОН ОВОЗИ
ГОЛОС УЗБЕКИСТАНА
МУАССИС: ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КЕНГАШИ

Улуғ мусаввир таваллудининг 545 йиллигига

Беҳзод

Эссе

билан биз жуда оға-инидек бўлиб кетдик.

— Ҳа, Музаффар Али кўп яхши йигит, феъл-атвори ҳам инимга тортибдур. Нақши хўб нозик. Аммо менга синглимизнинг ўғли Рустам Али амали хуш келадур. Аммо афсус, нимадандир ранжиган кўринадур, Ҳиротга кетиб қолди. Мана, неча вақтким, ундан дарак йўқ.

— Бунинг сабаби бор эркан, кеча эшитдим, — деди Мир Саид Али. — Хўжа Абдулазиз нақкош воқеасидан хабардорсиз. Рустам Али шу воқеадан сўнг Ҳиротга кетиб қолгани бежиз эмас эркан.

Хўжа Абдулазиз сарой кутубхонасининг нақкошию мусаввири эди. Беҳзодга шогирд тушган, тасвири хўб нафис эди. Хўжа Кабохат Жарроҳнинг ўғли Мирзо Муҳаммад бир неча қатори уни ҳам Ҳиндистонга, бобурийлар салтанатига олиб кетмоқчи бўлибди. Йўл асносида улар подшоҳ муҳрини тақлид қилиб, юз туманлик бир барот (нақд пул олиш учун ишончнома) ясашган. Аммо қўлга тушганлар. Уларни Тухмасп ҳузурига келтиришган. Шоҳ жазо сифатида Хўжа Абдулазиз билан мавлоно Али Асқарнинг қулоқ-бурунларини кестирган. Хўжа Абдулазиз Ҳиндистонда эмиш, аммо кўрганларнинг айтишларича, ўзига аввалгисидан ҳам чиройлироқ қулоқ-бурун ясаб, кўндириб олган эмиш.

Беҳзоднинг бутун вужуди қулоққа айланди.

— Рустам Али шу Хўжа Абдулазиздан мактуб олган эркан. Анинг ёзишича, шоҳ хизмат ҳақини бермагани учун ночорликдан барот ясаган эмиш. Биласиз, Хўжа Абдулазизнинг синглисига Рустам Алининг кўнгли бор эрди. Бул хабардан сўнг Рустам Алининг шоҳдан кўнгли совиган эмиш.

— Бул хабарни қайдан олдингиз, — деди Беҳзод дили оғриб.

— Кеча карвонсаройда, мусофирлардан эшитдим, — деди Мир Саид Али. — Мен бундан хабардорсиз деган ўйда эрдим.

— Иним, бул гапни менга айтдингиз, бошқа жойда айта кўрманг, — деди Беҳзод.

— Аҳли кўча, аҳли мусофир фикрларга не келса, сўзлагайлар...

— Шафтолидан олингиз, — деди Мир Саид Али. — Мен энди бо-рай.

У ўрнидан турди.

— Дарвоқе, бир гап айтмоқни фаромуш этибмен. Кеча шоҳ падари бузрукворимизни ҳузурларига чорлаб, сиз битган бир нақшани кўрсатиб, бунда не маъно бор деб сўрамишлар, — деди Мир Саид Али эшик олдида.

— Қайси нақша экан, — деди устоз Беҳзод ҳушёр тортиб.

— «Туялар жанги» чекилган тасвир деб эшитдим.

— Не сўйлармишлар жаноби Мир Мусаввир?

— У киши дебдиларким, бундай воқеани Тирмиз яқинида кўрган эрдим. Хўб ўхшатибдилар. Шоҳ эса, бўлиб, ушбу ишга қўл урди».

Буларни ўқиб, андак хавотирга тушдик. Мусаввири оламнинг битикларида бу қадар ҳазинликнинг маъниси недир? Сувратдан мақсаду мурод недир?

Тухмасп қўлларини ёзиб, тахтнинг иккала ёнидан ушлади, қошлари чимирилди.

Беҳзод шунга амин бўлдики, шоҳ ҳар гал тахтнинг иккала ёнини ушлаганда ёки тахтга ўтирганида, унда бошқа бир ҳолат содир бўлгай. Тухмасп бошқа пайтлари, устози олам деб сўзларди.

— Бундан бир неча йил бурун Табриз атрофида маслиққан туялар жангини кўриб эрдим. Аларни бир-бирига рўбарў қилган эгалари хотиримга тушиб эрди. Шул воқени тасвирга олмоқ ҳамда ояти каримадаги маънога ишора қилмоқ муддао эрди.

— Жанобларининг самимий эканлигига шубҳамиз йўқ, — деди Тухмасп. — Аммо суратга тимсоллар бор. Шундоқ эрмасму?

Тухмасп анча зийрак, устига-устак аҳли санъатнинг таълим-тарбиясини олган, қўлидан тасвир этмоқ ҳам тузук келарди.

— Кеча карвонсаройда бир турк ўғлон сўйламишким, устоз Беҳзод «Туялар жанги» сувратида шоҳлар жангини тимсол этмиш. Туркия ҳамда Эрон шоҳларига ишора эрмиш. Мен буни аллақачон сезган эрдим. Аммо халойиқ ҳам буни сезган бўлса, бу саройнинг, бу тахтнинг обрўси қолурму? Сизга гўри нурга тўлғур қиблагоҳимиз не ёмонлик қилиб эрдиким, буни лойиқ кўрдингиз?

Карвонсаройларда айтилган бу гап Беҳзоднинг қулоғига ҳам етиб келган эди. «Салим подшо ҳам, шоҳ Исмоил ҳам турк бўлсалар. Нега бир-бирига от солишади», — деган экан ўша турк ўғлон кўпроқ ўз шоҳини айблаб. Фақат ўша турк «туялар жанги»ни қаерда кўрди экан, шуниси таажжубланарли. Суврат нигористонда эди-ку.

— Шу боис, — деб давом этди шоҳ қўлига буклоғлик қоғоз оларкан, — жанобларига падари бузрукворимиз чиқариб кетган фармоннинг айрим жойларини эслатиб қўймоқчимиз. Жанобларига сарой кутубхонаси саркори нишони берилганда, фармони олийда дейилмишким...

Шоҳ фармони олийни очиб, ўқиди:

... Устод яна амонат сурат ва диёнат чеҳрасини хотири лавҳига ва мунаввар мусаввирлиги дили саҳифасига чизмаслиги лозим. Ушбу хизматга ростлик йўли билан киришуви, иккиюзламачилик майлидан ўзини йироқ тутиб, содиқлик ва савоблик қоидасидан четланмаслиги керак, атрофдагилари ҳам шу йўлдан борсинлар...

Тухмасп ўқишдан тўхтаб чуқур тин олди.

— Қиблагоҳимиз бир нарсани фаҳм этганларким, ушбуни битиб кетмишлар.

— Жаннатмакон шоҳимиз учун мен қўлимдан келгон неки юмуш бўлса, адо этиб келдим, куч-қувватимни аямадим, — оҳиста жавоб қилди Беҳзод бошини қуйи эгиб.

— Каминага шул нарса аёнки, — деди шоҳ киноя билан. — Жаннатмакон шоҳимиз мусаввири оламни ўз мулкию хазинасидан ҳам устун кўйиб эрди. Ёки буни жанобларни фаромуш қилдиларми?

Беҳзод бу воқеани хотиридан фаромуш қилган эмас. Усмонли турк султони Салим пошшо Табризни босиб олмоқ ниятида жанг бошлаган дамлар эди. Мухобара Табриздан йигирма фарсанг нарида, Чолдорон деган жойда рўй берди. Фармон бўлдиким, Беҳзод ва ҳаттот Шоҳ Маҳмуд Нишопурий хос навкарлар ила хилват ғорда яшаб тургайлар. Шоҳ бошқа ҳеч нарсани, ҳатто хазинани ҳам бу қадар муҳофаза этган эмасди. Шоҳ Исмоил жангдан енгилиб чиққач, ўз мулозимига берган илк саволи ҳам шул бўлибдур: Устоз Беҳзоднинг тани-жони омонми?

— Шундай эмасму, — деди Тухмасп Беҳзоднинг хаёлини бўлиб.

— Жанобларининг рост айтадурлар, — деди Беҳзод.

— Қиблаи оламнинг фармонлари бизга мерос эрур, — деди шоҳ. — Биз ҳам шу йўлдан борурмиз. Салтанатнинг омонлиги шоҳнинг фармонлари сўзсиз бажарилмоғидир. Умидворманким, жанобларининг муборак қаламлари фақат салтанат учун хизмат қилгай.

Тухмасп хиёл кулимсиради.

— Энди жанобларига рухсат. Туяларни жанг қилмоққа эрмас, уларга қўнғироқлар осиб, «Чўли Ироқ»ни чалмоққа бошламоқ лозим. Тасвирлар киноя мажозларга эмас, кўнгил найларини чалмоққа хизмат қилсин...

Нодир НОРМАТ

АСАКА МОТОР ТАЪМИРЛАШ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ

1998 йилнинг 15 августига қадар «Д-144» русумли трактор двигателларини таъмирлаш бўйича берилган далолатномаларини тақдослаб ўзаро рўйхатдан ўтказади.

Кўрсатилган муддатда ҳозир бўлмаган вакилларнинг барча буюртмалари бекор қилинади ва йўқотилган далолатномалар қайта тикланмайди.

«Д-144» двигателларини таъмирлаш учун хўжаликлар ва ташкилотлар билан 1998 ва 1999 йилга тўғридан-тўғри шартномалар тузишлари мумкин.

Шу билан биргаликда ҳиссадорлик жамиятимизда коленваллар (барча русумдаги), шатунлар, головка ва палец қайтадан таъмирланади. Металломга ташлашга шошилманг.

Сиз истаган ўлчамда таъмирлаймиз. Арзон нархларда ҳожатингизни чиқарамиз.

Бизнинг хизматдан фойдаланишга шошилинг!

Тел: (8-374-36) 2-13-36, 2-21-97

Асака мотор таъмирлаш ҳиссадорлик жамияти

Ўзбекистон Республикаси Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги томонидан 1994 йил 12 майда ПФ-Б/415 рақам билан «Зангори олов» фирмасига берилган гувоҳнома йўқолганлиги туфайли БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Машҳур кишилар ҳаётидан

Уч шифокор ким?

Машҳур немис врачи Гуфеланд (1762-1836 йиллар) ўлими яқинлашиб қолганини сезиб, ўз ҳамкасбларига қарата шундай мурожаат қилибди.

— Дўстлар, мен ўламан, лекин ўрнимга 3 нафар зўр шифокор қоляпти.

Шу ерда ҳозир бўлганлар Гуфеланддан, унинг ўрнига қоладиган врач кимлар эканини қисталанг қилиб сўрабдилар. Чунки буларнинг ҳар бири ана шу атоқли уч врачнинг биттаси мен бўлсам керак деб ўйларди.

Ниҳоят, Гуфеланд жавоб қилибди:

— Бу уч шифокорнинг бири сув, иккинчиси бадантарбия, учинчиси парҳездир.

Оқибати ёмон бўлади

Берлин университетида 1815 йилдан 1851 йилгача профессор бўлиб ишлаган ботаник Линк шу қадар қаттиққўл домла эканки, айниқса, имтиҳон олаётганда студентлар теракнинг баргидай титраб турарканлар.

Бир куни имтиҳон пайтида профессор хириллаган овоз билан студентлардан шўхроғига шундай савол ташлабди:

— Тобим қочиб турибди. Томоғимга нима бўлганини сезяпсизми? Айтинг-чи, азизим, агар сиз мени муолажа қилувчи врач бўлганингизда менга қандай маслаҳат берардингиз?

Студент ўйлаб ўтирмай шундай дебди:

— Авваламбор, ҳурматли профессор жаноблари, ҳаво айниб турган бундай пайтда кўчага чиқмай, уйда ўтиришингизни маслаҳат берган бўлардим. Чунки сизнинг кўчага чиқишингиз оқибати хунук бўлиши мумкин.

Олим студентининг қочиримидан завқланиб кулди ва унга жўн-жўн саволлар берди. Студент эса имтиҳондан эсон-омон ўтиб олди.

Шаҳзоданинг меҳмони

Машҳур гуруҳлар учун энг юлдузли онлар — шинавандаларнинг гулдурос олқиши. Тўғри. Лекин улар ҳам омадга ишонишади. Англиялик, жаҳон эстрада оламида ўзига хос гуруҳ қизлар дастасининг ҳаётида ҳам шундай кун келди. Улар шаҳзода Гарри Чарлздан лутфан таклифнома олишди. «Бир пиёла чой устида» суҳбат, яна шаҳзода билан ҳаммага ҳам насиб этавермайдиган шараф-да.

Омад юлдузи кулган юлдуз қизлар вертолётда шаҳзода Чарлзнинг саройи олдидаги кўклам майдончага кўнди. Қабул маросими икки соатча давом этди. Учрашув чоғида шаҳзода афсус билан: «Акам шаҳзода Уильямс ашаддий мухлисингиз. Сизлар билан учрашолмаганига ачинаман, албатта», деди. Шаҳзода Гаррининг ўзи ҳам қизлар дастасининг шайдоси, мухлиси.

Бу таклифни юлдузлар «омад» деб эътироф этишди.

Иккинчи Тошкент Давлат тиббиёт институтининг Фарғона филиали

қуйидаги кафедраларга: ижтимоий фанлар, тиллар, анатомия ва гистология, патология асослари ва фармакология, ички касалликлар, жарроҳлик касалликлари, юқумли касалликлар ва микробиология, вирусология, иммунология, эпидемиология, гигиена1, гигиена II кафедра мудирлиги (фан доктори), кафедра профессорлиги (фан доктори), доцент ва ассистентлик лавозимларини эгаллаш учун

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танлов шартлари билан тўлиқ танишиш учун филиал маъмуриятига мурожаат қилинсин. Ҳужжатлар топшириш муддати эълон чоп этилгандан бошлаб бир ой.

Манзилгоҳ: Фарғона шаҳри, А. Навоий кўчаси 13-уй. (Шаҳар ҳокимияти биносининг биринчи қавати)

БЎЛИМЛАР:
Мафкура ишлари ва партия ҳаёти — 133-76-04, 136-33-40.
Парламент фаолияти ва ҳуқуқ — 133-07-20, 136-54-06.
Иқтисодиёт — 133-21-43, 136-57-22.
Фан ва маданият — 133-20-36, 136-33-40.
Хатлар ва оммавий ишлар — 133-76-04.
Ахборот ва спорт — 133-12-56, 136-55-16.
Халқаро ҳаёт — 133-20-36.
Саноат, қурилиш ва транспорт бўлими — 133-07-20.
Реклама ва эълонлар — 133-38-55, 133-47-80.
факс — 133-38-55, 133-54-55

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Андижонда — 25-16-16;
Бухорода — 23-51-40;
Гулистонда — 25-16-22;
Жиззахда — 3-29-44;
Навоийда — 3-39-20;
Наманганда — 6-43-43;
Нукусда — 7-58-83;
Самарқандда — 35-20-54;
Тошкентда — 133-76-04;
Урганчда — 6-51-35;
Фарғонада — 24-54-61;
Қаршида — 3-25-79;
Термизда — 3-79-98.

МАНЗИЛИМИЗ:
700000, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32-УЙ.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси.
Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41-уй.

Навбатчи муҳаррир Саида ЙЎЛДОШЕВА,
навбатчи Юсуфжон ЖЎРАЕВ

Рўйхатдан ўтиш тартиби №00004
•
Газета офсет усулида, А—2 форматида, 19.963 нусхада босилди.
•
Ҳажми 2 босма табоқ.
•
«Ўзбекистон овози» материалларини кўчириб босиш фақат таҳририят рухсати билан амалга оширилади.
•
Г — 0156

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди — 23.50
1 2 3 4 5 6.

СОТУВДА ЭРКИН НАРХДА